БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гараха.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 278 (11264) | 1966 оной ноябриин 25, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ПАРТИЙНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮТЭЛБЭРИИЕ НАРИЖУУЛАН ҺАЙЖАРУУЛХА

Хото, хүдөөгэй партийна организацинуудаар тоосооте һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэнтэбэ. Шүүмжэлэлгын, өөрыгөө шүүмжэлэлгын оршон байдалда үнгэрһэн эдэ суглаанууд дээрэ коммунистнууд гол анхаралаа партийна хүдэлмэриин онол арга улам һайжаруулха, ажахыда партийна нүлөө бүри дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хандуулһан байна.

КПСС-эй XXIII съездын, партиин ЦК-гай майн Пленумэй шиидхэбэринүүдэй һүүлээр партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ ехэхэн хубилалтанууд боложо эхилһэн. Эдэ хубилалтануудай гол удхань гэбэл, өөрынгөө хүдэлмэрие эрхилхэдээ хүн бүхэндэ хүрэхэ, ажалшадые материальна болон моральна талаар урмашуулгые зүбөөр тааралдуулан хэрэглэхэ, тушаалта хүнүүлэй, мүн бүхы коммунистнуудай үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ, партийна болон гүрэнэй журам бүри бэхижүүлхэ хэрэг болоно.

Зэдын аймагай «Октябрьский» совхозой партийна организаци һүүлэй үедэ эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие оншынь оложо, ажахынгаа эрхэ байдалтай, үйлэдбэриин зорилгонуудтай тааралдуулан ябуулдаг боложо байна. Коммунистнуудынь совхозой ажахын гол участогуудаар хубаарилан табигданхай, партийна бүлэгүүдтэ хамтаруулагданхай. Совхозой партком, фермэнүүдэй партийна эхин организацинууд сат соогоо заседани, коммунистнуудай суглаануудые зарлажа, шухала болоһон асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг. Коммунистнуудай түрүү үүргэ, партийна даабари, партийна суглаануудые хайшан гэжэ бэлдэжэ үнгэргэхэб гэһэн асуудалнууд һүүлэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн.

Тэрэшэлэн Захааминай аймагай «Коммунизм», Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинууд партийна эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа табидаг.

Гэхэтэй хамта үнгэрһэн тоосооте һунгалтын суглаанууд дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор зарим партийна организацинуудаар эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ушөөл һула гэжэ элирбэ. Имагтал энэ шалтагаанаар, жэшээлхэдэ, Хоринн аймагай «Первомайский» совхозой 1-дэхи отделениин партийна эхин организаци һүүлэй 2—3 жэлэй туршада өөһэдынгөө зэргэдэ нэгэншье хүниие абаагүй байха юм. Зүгөөр эндэ партида абтамаар үйлэдбэриин түрүүшүүл, эдэбхи үүсхэлтэй хүнүүд үгы гэхын аргагүй. Партийна организаци отделениингээ ниитын бусад организацинуудые—профсоюзай, комсомолой эмхинүүдые хүтэлбэрилнэгүй, тэдэнэртэ ямаршье нүлөө үзүүлнэгүй. Имэһээ отделениин ажахын дүнгүүдшье бирагүй. Малай үбэлжэлгын түлэг эхилээд байхада, эндэхи гүүртэнүүдээр байра байдалынь задагай, тэжээлэй кухнинууд түхеэрэгдээгүй, тэжээл буйлуулха хэрэг эмхидхэгдээгүй байһаар. Эдэ бүгэдэ тухай партийна бюро, коммунистнууд һайса мэдэжэ байгаад, саг болзортонь һаналаа табижа, зохихо хэмжээ абангүй һуужа байһаниинь гэмшэлтэй.

Баргажанай леспромхоз Агуухэ Октябриин 50 жэлэй хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үүсхэгшэдэй нэгэн гэжэ мэдээжэ. Теэд эндэшье зарим дутагдалнуудай бии байһаниинь тоосооте суглаан дээрэ тэмдэглэгдэһэн байгаа. Леспромхозой партийна комитет техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һулаар ябуулна, тэдэнэй һуралсал эмхидхэнэгүй. Гадна модо бэлэдхэлэй пунктнуудай партийна эхин организацинуудта хүсэд түшэглэнэгүй, тэдэнэй үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхын тула хэмжээнүүдые абанагүй, бодото туһаламжа үзүүлнэгүй гэһэн хурса шүүмжэлэл гараһан байна.

Иимэ жэшээ, баримтанууд юун тухай гэршэлнэб гэбэл, хүдөөгэй олохон партийна организацинууд ажал хүдэлмэриингөө онол арга, эмхидхэл һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табина.

Үнгэрһэн тоосооте һунгалтын суглаанууд партийна организацинуудай ургажа, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, өөһэдынгөө ажахыдахи нүлөөе алхам алхамаар бэхижүүлжэ байһаниие элитээр гэршэлнэ. Тиимэ байхашье ёһотой. Тэдэнэр үйлэдбэридэ, хүн зондо дүтэ байдаг коммунистнуудые ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха аргатай ха юм. Ушар иимэһээ бригада, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудые, партийна бүлэгүүдые бэхижүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлжэ байха гээшэ колхоз, совхозуудай партийна комитедүүдэй, партбюронуудай шухала зорилго болоно. Нэн түрүүндэ шэнээр һунгагдаһан секретарьнарые, парттруппоргнуудые партийна хүдэлмэриин онсо шэнжэтэй, онол аргатай танилсуулха хэрэгтэй. Энэ хэрэг партиин райкомуудта сэхэ хабаатай.

Мүнөө республика доторнай Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Колхоз, совхозуудаар, промышленна предприятинуудаар үйлэдбэриин зүблөө, суглаанууд зарлагдажа, бии байһан арга боломжонууд элирүүлэгдэжэ, шэнэ уялганууд абтажа байна. Энэ шухалын шухала хэрэг хүтэлбэрилжэ, социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэн толгойлхо, энээндэ ажалшан бүхэниие хабаадуулха гээшэ партийна организацинуудай нангин уялгануудай нэгэн болоно.

Партийна хүдэлмэридэ ехэ, заа хэрэг гэжэ байдаггүй. Алишье асуудал шиидхэхэдээ, тэрэнэй партийна талые, хүн зониие хүмүүжүүлгын болон үйлэдбэриин ашатуһые хараадаа абахаар.

Өөрынгөө ажал хэрэгые һайжаруулха тушаа түйлаһан, амжаһанаараа һанаагаа амаржа огто болохогүй. Харин хүдэлмэриингөө онол арга, эмхи гуримые саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулһанай үндэһэ һуури дээрэ дайшалхы шадабаряа улам дээшэлүүлхэ эрилтэ хадаа партийна организацинуудай үмэнэ табигдаһан мүнөөнэй үе сагай эрилтэ болоно.

Малай үбэлжэлгые шалгахада

ҺҮ ҺААЛИ ЮУНДЭ ДООШОЛООБ?

Хүдөө нютагуудта малай үбэлжэлгэ түлэг дундаа. Игэһээр жэлые дүүрэхэнь. Малшад хэһэн ажалайнгаа дүнгүүдые гаргажа, түсэб, уялгануудаа хүсэлдүүлхын тулада бүри эршэтэйгээр ажаллана.

Харин Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудаар ябажа, үбэлжэлгыень шалгахада, угаа урмагүй байба. «Коммунизм» колхоз мүнөө жэлдэ 200 центнер һү һааха, 6800 центнерыень гүрэндэ тушааха түсэбтэй ... энээнээ оройдоо 83 процент дүүргэнхэй. Нүгөөдэ «Улаан Оронго» колхоз жэлэй дүүрэтэр түсэбөө дүүргэжэ бүри шадахаяа болишоод байна. Энэ колхоздо мүнөө сүүдхэдэ арбаад центнер һүн һаагдана. Ноябрь һарада һааляа хоёр дахин үсөөгээшье һаань, түсэбынь 350 центнерээр дуташаха! Тобшоор хэлэхэдэ, эдэ хоёр колхозуудай үнеэд хожоржо, ямаанһаа бага һү үгэнэ.

Һү һаали юунһээ боложо доошолоо гээшэб? Энэ асуудалда харюу үгэхын тулада «Коммунизм» колхозой һаалиин 5-дахи гүүртые абажа харая.

Үглөөнэй 6 час — үнеэ һаажа эхилхэ саг. Гүүртэ дээрэ хоёрхон һаалишанһаа бэшэ хүн харагдана(гүй). Нүгөөдүүлынь байхагүй. 8 час болохо багта һаалишан Цыбикжанда Дашиева уур сухал болоһон ... хүнэгүүдээ хангируулһаар ... ерэнэ. Оройтожо ерэһэн һаалишан үнеэдээ ехэл яаралтайгаар нэгэ-хоёр шобтороод лэ үнгэрнэ. Тиимэһээр байтарнь бэшэ һаалишадынь ... тэжээл үгэжэ захална. Үбэлэй харажархиһан үнеэд хаанаһаа ... табихаб даа.

Ажаглаад байхада, гүүртын нэгэшье һаалишан үнеэдэйнгээ дэлэн аршаха, угааха, нидхэрхэ юумэн байхагүй. Һаалишадтань мүртэй халаадшье харагданагүй.

Үнеэдтэ ямар тэжээл, хэр буйлуулагдажа үгтэнэ гээшэб? Эдэ хоёр ажахы һаалиин арбаад гүүртэтэй. Теэд олонхи гүүртэдэнь һолоомон гидролизно аргаар буйлуулагданагүй. «Коммунизм» колхозой 5 гүүртын орой нэгэндэнь һолоомон гидролизно аргаар шанаржуулагдадаг нэрэтэй. Нүгөөдэ «Улаан Оронго» колхозой миил хоёр гүүртэдэ иимэ тэжээл һаянайл буйлуулагдана.

Эдэ бүгэдэнһөө гадна, һү һаали доошонь оруулжа байһан шалтагаанууд үшөөл олон. Хэдэн гүүртын үнеэд сэб хүйтэн уһаар уһалагдана. Городһоо асарһан бардаагаа үнеэдтээ баһал хүйтөөр уулгана.

Үбэлжэлгын эхилһээр үнихэн болоод байбашье, һаалиин олонхи гүүртэдэ тэжээл буйлуулха цехүүд бэлэн болгогдоогүй байһаар. «Коммунизм» колхозой Кокориной гүүртэдэ электрын элшэ хүсэ оруулагдаагүй дээрэһээ тэжээлэй цех хүдэлгэгдэнэгүй. «Улаан Оронго» колхозой Культурын гүүртэдэ уурал дамжуулха хоолойнуудай дуталдаһанһаа боложо, баһал тэжээлэй цех хаалгаатай. Иимэрхүү шалтагаануудһаа боложо, буйлуулагдаһан һайн тэжээл үнеэдтэ үгтэнэгүй бшуу.

Буйлуулагдаһан тэжээлһээ байтагай зарим гүүртэдэ малынь дулаан байрадаа оруулагдаагүй байһаар. «Коммунизм» колхозой һаалиин 5-дахи гүүртын үнеэд шэнэ байрада орохо ёһотой аад, дулаалагдаагүй, задагай зайдан, муу хотондоо байһаар. Шалтагааниинь? «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй СМУ эндэхи гүүртын ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха түхеэрэлгэнүүдые һаял тодхожо эхилэнхэй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, яаралтай хэмжээ абаагүй байшоо.

«Гэмынь урдаа, гэмшэлынь хойноо» гэдэгтэл, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һаянай гүүртэнүүд дээгүүрээ гүйлгэлдэдэг болонхой. Теэд энээнһээнь хэзээ үрэ гараха юм? Һү һаали дээшэлүүлхэ асуудалаар гансахан жэлэй һүүлдэ оролдохо бэшэ, харин жэлэй дүрбэн сагта анхарха ушартай ха юм.

Һаалишад, малшадтай хөөрэлдэхэдэ, тэжээлэй рацион, үдэрэй гурим һаял баталагдажа, гүүртэнүүдтэ хүргэгдэнхэй. Теэд мүнөө хүрэтэр энэ рацион, гурим баримталагданагүй. Зарим гүүртэдэ малынь байраһаа эртэ гаргагдана, орой болотор газаа хүйтэндэ байлгагдана. Рационой ёһоор олон ушарта тэжээл байдаггүй, таһалдадаг. Игэжэ байхадань, хаанаһан һү һаали нэмэхэб даа.

Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд һаалишадай дунда ойлгуулламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй тооной. Гүүртэнүүд дээрэнь улаан булан байхагүй, нэгэшье уряа лозунг обёорогдоногүй.

Теэд эндэ бүхыдөө муу гэхын аргагүй. Түсэб, уялгануудаа урагшатайгаар бэелүүлжэ байһан һаалишад бии.

Жэшээнь, «Улаан Оронго» колхозой Хибэлэнэй гүүртын һаалишад жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7-до дүүргэһэн байна. Энэ гүүртые Василий Тимофеевич Собенников хүтэлбэрилнэ. Эндэхи һаалишад угаа эбтэйгээр, бэе бэедээ туһалалсажа ажалладаг заншалтай. Гүүртын коллектив үбэлжэлгэдөө һайнаар бэлдэнхэй. Тэжээл буйлуулха цех таһалгаряагүй хүдэлнэ. Түхэреэн жэл соо энэ гүүртынхид һү ехээр һааха гэжэ оролдодог гуримтай.

Теэд энэ колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд энэ гүүртынхидэй дүй дүршэлые согсолжо, нүгөөдэ гүүртэнүүдэйнгээ коллективүүдтэ дамжуулха, халан абхуулха тушаа юушье хэнэгүй. Социалис мүрысөөн миил ёһын тэдысэ эмхидхэгдэнхэй. Эдэ хоёр колхозууд өөр хоорондоо мүрысэһэн болодог аад, үнинэй ябалсанашьегүй, бэе бэеынгээ ажал шалгалсанашьегүй. Колхозой һаалишад хэн хэнтэйгээ мүрысэдэг байһанаа мэдэнэгүй. Жэлэй эхинһээ хэды шэнээн һү һааһанаа, үшөө хэды шэнээн һү һааха байһанаа мэдэнэгүй.

Һаалишадай эрилтэнүүдтэ үшөөл горитой анхарал табигданагүй. 2-3 һарын салин мүнөөшье болотор үгтөөгүй байһаар. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэзээ һаалишад, малшадтаа анхарал табиха юм гэжэ асуухаар болоно. Энэл шалтагаанһаа олон гүүртэнүүдтэ һаалишад дуталдана. Хэн нэгэ һаалишанай үбшэлөө һаань, тэрэнэй орондо хүдэлхэ хүн олдоногүй.

Һаалиин гүүртэнүүдтэ бии байгаа эдэ олон дутагдалнуудые дары усадхаха хэмжээн эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эбаха бэзэ гэжэ найдагдана. Тиихэдээ баһал нэгэ-хоёр неделиин хирэдэ гүйлгэлдөөд зогсошонгүй, харин үдэр бүри, саг үргэлжэ, һаалиингаа гүүртэнүүдтэ анхарха бэзэ. Сагаан эдеэнэй урасхал ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй анхарал оролдолгоһоо дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Г. РИНЧИНО,
манай корреспондент.

Шэнэ ёһо заншал тухай асуудал хэлсэхэ конференци

ҺАИН ҺАЙХАН ЁҺО ЗАНШАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Заседаниин забһарлалгада дурасхаалта хэрэгсэлнүүдые хүнүүд үзэжэ байна.

С. ДОРЖИЕВАЙ фотонууд.

Конференцидэ хабаадагшад үсэгэлдэр хоёр бүлэг боложо хубаараад, хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Хуушанай муу ёһо заншал зайсуулха талаар секциие СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин Буряадай филиалай эрдэмэй хүдэлмэрилэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор **Л. Е. Элиасов** хүтэлөө. Тус секцидэ хабаадагшад хуушанай үнгэрһэн сагай ёһо заншалнуудые мүнөөдэрэйнгөө ажабайдалда яажа зүбөөр хэрэглэхэ, ямарыень огтолон орхихо, үдэр бүриингөө байдал сооһоо зайсуулха хэрэгтэйб гэжэ ехэ һонёор хөөрэлдөө.

Хэлэ, литература, түүхэ шэнжэлэлгын Хакасай научна институдай хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат **Н. М. Татачаков** элидхэл соогоо ингэжэ хэлэбэ:

— Бөө мүргэлтэ үгсаатан Сибирьтэ угаа олон байна. Арад бүхэнэй мүргэл өөрын онсо илгаатай. Гэбэшье олонхинь түхэл маягаараа ёһо гуримаараа дүтэрхы байхаяа һанана. Энээхэниень абажа ерээд эрдэмтэд шэнжэлхэ, түсхай тобшолол гаргаха ёһотой байгаа. Бөөгэй шажан соо муушье, һайншье зүйлнүүд бии. Муу ёһынь огголон хаяад, һайн, бидэнэй коммунис үзэлдэ таарахаар ёһо заншалыень шэнжэлхэ, түүхэдээ хадагалха зэргэтэйбди. Энэ арадаймнай үндэһэн культуратай, зоной зан абаритай дүтэ ха юм...

— Бөөгэй шажаниие зүбөөр шэнжэлэнгүй Сибириин арадуудай өөрын урданай философиие ойлгохо гээшэ хүндэ,—гээд Буряадай ниитын науканудай институдай эрдэмэй хүдэлмэрилэгшэ, түүхын эрдэмэй кандидат **Т. М. Михайлов** үргэлжэлүүлнэ. Тиихэдээ тэрэ бөөгэй шажаниие шэнжэлэн үзэдэг эрдэмтэдэй научна хүдэлмэрие тусгаар хэблэн гаргаха байгаа, тиигээ һаа, шажанай харша удхые олоннитэ, илангаяа мухар һүзэгтэн бүри гүнзэгыгөөр ойлгохо һэн гэжэ дурадхал оруулна.

Шэнэ ёһо, гурим заншал нэбтэрүүлхэ ба тэдэнэй дүй дүршэлые үргэнөөр хэрэглэхэ гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэхэ секциин хүдэлмэриие конференци дээрэ Абайн нэрэмжэтэ пединститудай философиин кафедрые даагша, философско науканудай доктор **Н. С. Сарсенбаев** хүтэлөө.

СССР-эй Науканудай академиин Яхадай филиалай научна сотрудник, экономическа эрдэмэй кандидат **А. Н. Айкаров** «Яхадай хүдэлмэришэн ангиин бии болоһон, тэрэнэй асарһан шэнэ ёһо заншал» тухай элидхэл хэбэ. Имагтал Совет үедэ бии болоһон Яхадай хүдэлмэришэн анги мүнөө республикынь зоной 60 процент болодог. Тиихэдээ яхадайхид гансахан өөһэдынгөө яһатанһаа бэшэ, харин республика соонь һуудаг бүхы яһатанай түлөөлэгшэдһөө хүдэлмэришэн ангияа бүридүүлдэг байна. Игэжэ аха дүү арадуудай хоорондохи интернациональна хани барисаан улам батажана, олон арадуудай ёһо заншалнуудые нэгэдүүлэн, хүдэлмэришэн ангиин шэнэ заншал түрэнэ.

Уран зохёолшо Д. Батожабай Агын округой гүйсэдкомой культурын таһагые даагша Ж. Доржиев хоёр конференциин зал соо.

Буряадай радио болон телевидениин комитедэй түрүүлэгшэ **Ц. Ц. Митыпов,** Буряадай культурын министр **Ц. Б. Галданов** гэгшэд элидхэл хээ. Тиихэдээ, «Буряадай соёл гэгээрэлэй хүдэлмэришэд хуушанай ёһо заншалнууд сооһоо арадтаа тон хэрэгтэйень, арадайнгаа түүхэтэй нягта холбоотойень, һайн һайханиие, энхэ тайбаниие идхаһан удхатай ёһо заншалнуудыень мүнөөдэрэйнгөө байдал, сагай удхада таарулжа хэрэглэдэг байна»,—гэжэ тэдэ тэмдэглэбэ.

Гадна конференци дээрэ **С. П. Балдаев, Э. Р. Матханова, Н. А. Попов, Н. Д. Шулунова** болон бусад үгэ хэлээ.

Конференци ажалаа үргэлжэлүүлһээр.

ОАР-ай ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ МАРШАЛ АБДЕЛЬ ХАКИМ АМЕР МОСКВА ЕРЭБЭ

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын вице-президент, маршал Абдель Хаким Амер Советскэ правительствын айлшан боложо, албанай хэрэгээр ноябриин 23-да Москва ерээ.

(ТАСС).

А. Х. АМЕР Н. В. ПОДГОРНЫДО АЙЛШАЛЕА

Советскэ правительствын айлшан боложо, СССР-тэ ерэһэн Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Нэгэдэхи вице-президент, маршал Абдель Хаким Амер ноябриин 23-да Кремльдэ орожо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныйтой уулзаа.

Н. В. Подгорный А. Х. Амер хоёрой хоорондо хани халуун хөөрэлдөөн болоо.

(ТАСС).

А. Х. АМЕР А. Н. КОСЫГИНТАЙ УУЛЗАБА

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Нэгэдэхи вице-президент, маршал Абдель Хаким Амер ноябриин 23-да Кремльдэ орожо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай уулзаа. Тэдэнэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөн хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

МАРШАЛ АБДЕЛЬ ХАКИМ АМЕРАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Нэгэдэхи вице-президент, маршал Абдель Хаким Амерай, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдэй хүндэлэлдэ зорюулан, Советскэ правительство Кремлиин Ехэ Ордон соо ноябриин 23-да сайлалга хээ.

Советскэ талаһаа А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Н. Шелепин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. Н. Новиков, И. Т. Новиков болон ба бусад байлсаа.

(ТАСС).

ДЖОРДЖ БРАУН МОСКВА ЕРЭБЭ

МОСКВА, ноябриин 23. (ТАСС). Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Джордж Браун юрын хэрэгээр мүнөөдэр Москва ерээ.

КРЕМЛИИН ХАНЫН ДЭРГЭДЭ

Ниислэлые хамгаалан, ами наһаяа үгэһэн танигдаагүй солдадай хүүр Москва шадар немец-фашис сэрэгүүдые һамна бута сохиһоной 25 жэлэй ойн үдэрнүүдтэ Кремлиин ханын дэргэдэ, Александровско саад соо худөөлүүлэгдэхэ байна. Энэ могила Эхэ ороной эрхэ сүлөөгэй болон бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй үедэ наһа бараһан совет сэрэгшэдэй мүнхэ дурасхаалай памятник болохо байна.

Саадай хэтэ үеын модонууд танигдаагүй солдадай хүүр дээрэхи намдуу абяагүй байдалые хамгаалха. 1967 оной майн 9-дэ эндэ мүнхэ зула бадардаг болохо.

(ТАСС).

БЭЛЭДХЭЛЫЕНЬ ҮБЭЛ ШАЛГАНА

Фермэнүүдэй хүдэлмэриие шэнжэлжэ үзэхэдэ

Оронгоймнай зүүн, хойто зүгэй районуудта газар дайда түрүүшын саһаар хушагдаба. Харин урда зүгтэ намар түлэг дундаа. Колхоз, совхозуудай адууһа мал бэлшээриһээ гаража, үбэлжөөндөө оробо. Олон һарын нилээд хүндэ, харюусалгатай шанга ажалай хаһа малшадай урда тудажа ерэбэ.

Олонхи ажахынууд үбэлжэлгэдэ эртээнһээ һайнаар бэлдээ. Мүнөө малшад хүдөөгэй бүхы ажалшадтай хамта Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсонхой. Үнгэрһэн арба һарын туршада тэдэнэй хэһэн ажалай дүн харахада, мал ажал үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо һураггүй урагшатай хүгжөөгдэжэ байһаниинь элирнэ. Гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ болон нооһо худалдаха жэлэй түсэб бүхы орон дотор үлүүлэн дүүргэгдээ.

Адууһа малай тоо толгой, ашаг шэмэшье дээшэлжэ байна. Энэ жэлдэ фермэнүүдтэ нёдондонойхидо орходоо үнеэд хахад миллион, хонид 3,3 миллион, шубууд—16 миллион толгойгоор олон үбэлжэхэнь. Олонхи колхоз, совхозуудта энэ үбэлэй түрүүшын һарада һүн нёдондонойхиһоо баһал ехэ һаагдаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала болоно. Жэшээлхэдэ, Казахстанай ажахынуудта үнеэн бүриһөө 19 килограммаар, Молдавида — 13 килограммаар ехэ һүн абтаа. Таджикистанда 43 процентээр, Литвада — 23 процентээр олон үндэгэн абтанхай.

Харин тиихэдэнь Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта һүүлэй үедэ адууһа малайнь ашаг шэмэ эрид доошолжо, һүн һураггүй бага һаагдадаг болоод байна. Юун дээрэһээ тиигээ гээшэб? Нютагай хүдөө ажахын органууд, зоотехнигүүд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала һалбари тушаа анхаралаа һуладхаа. Мал ажал эрхилхэ гол заабаринуудые хазагайруулдаг, ээзн бусаар хандадаг баримтануудтай эбсэжэ, шанга эрилтэ табидаггүй дээрэһээнь болоо. Эндэхи олохон фермэнүүдтэ мүнөө хүрэтэр малай тэжээлэй рацион табигдаагүй, үбһэ тэжээл гаргашалха нормошье тодорхойлогдоогүй. Нилээд олон байра үхэр мал үбэлжүүлхээр болгогдоогүй байха юм.

Белоруссиин, Украинын, Туркмениин колхоз, совхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ бага бэшэ үбһэ тэжээл бэлдэнхэй. Тиибэшье эдэ республиканудай олонхи ажахынууд октябрь һарада нёдондоной энэ үеынхиһөө бага һү һаагаа.

Үбһэ тэжээл бодомжогүйгөөр гаргашалхада адууһа малай ашаг шэмэ доошолхоһоо гадна, ажахыдашье ехэ гарза хохидол ушаруулна. Тэжээл буйлуулха цехүүдые эмхидхэжэ, шанар һайнтай тэжээл бэлдэхэ машинануудые нэгэшье һаадгүй хүдэлгэжэ шадаал һаа, адууһа малай ашаг шэмэ дээшэлүүлэгдэхэ, фермэнүүдые ашаг олзотой болгохо аргатай бшуу. Теэд Уральска областиин Абайн нэрэмжэтэ, «Косубинский» совхозууд шэнгеэр үбһэ тэжээлээ үхэр малдаа ямаршье шэгнүүр, тоогүйгөөр, миил хүл доронь хаяжа үгөөд байбал, мал ажалые ашаг үрэтэйгөөр эрхилхэ гэжэ хэлсэһэнэй хэрэг бии аал!

Адууһа мал хаһа сагтань лэ үүсэлжэ, гүрэндэ худалдаһанһаа продукциин өөрынь үнэ сэн ехэнхидээ дулдыдадаг. Илангаяа мүнөө зарим ажахынуудта малай һайн байрын дутамаг, үбһэ тэжээлэй центнер бүхэнэй гамтай болоод байхада, энэ ехэ удха шанартай. Тэдэ ажахынууд малаа хэзээ тушаахабибди гэжэ һанаата болохо байһаниинь элитэ.

Россиин Федерациин болон бусадшье олохон республиканудай колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Тиигэбэшье зарим районуудай фермэнүүдтэ тушаагдахаар болоһон нилээд олон мал үшөө үлөөд байна. Жэшээнь, Костромскойн областьдо шахагдаһан арба мянган үхэр, арба мянган гахай үлэнхэй. Ивановска, Саратовска, Ульяновска областьнуудташье тиимэ мал олон. Эдэ болон бусад зарим областьнуудта мүнөө жэлдэ үбһэ тэжээлэй дутамаг байһаниие хараада абалсажа, 1967 оной түсэбэй дүүргэлтэдэ оруулалсахаар зарим малаа мүнөөшье гүрэндэ худалдахадань болохо гэжэ зүбшөөбэл таарамжатай байна. Гэхэтэй хамта нютагуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хэдэн дахин тиимэ гүйлтатайгаар хандабашье һаань, республикын организацинууд тэрэниие зүб тээшэнь шиидхэнэгүй.

Ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха гээшэ мал ажалай элдэб гаргашануудые хорооходо нилээд һайн, хүсэд шалгагдаһан онол арга байһаниинь мэдээжэ. Волгоградска областиин Михайловска, Еланска, Новониколаевска районуудай һаалиин фермэнүүдтэ үнеэдые оньһон аргаар һааха түхеэрэлгэнүүд, мүн ажал ехэтэй гол хүдэлмэринүүдые оньһожоруулха бусад машинанууд һайнаар хүдэлгэгдэжэ байдаг.

Гэхэтэй хамта фермэнүүдтэ элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд оройдоо миин байдаг гэхэ гү, али хахад хүсэндөө хүдэлгэгдэжэ байханиинь үсөөн бэшэ үзэгдэдэг. Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, техникын хойноһоо һайнаар харууһалан хүдэлгэжэ шаданагүй. Олохон ажахынуудта фермэ дээрэхи оньһон түхеэрэлгэ, машинануудые хүдэлгэхэ, харюусаха мэргэжэлтэдшье байдаггүй. Колхоз, совхоз бүхэндэ томодхогдоһон фермэ бүхэндэ тиимэ мэргэжэлтэдые түргэнөөр бэлдэхэ хэрэгтэй болоод байһаниинь элитэ.

Үбэлэй сагта үхэр мал олоороо түрэжэ эхилдэг гээшэ. Фермэнүүдтэ нарай мал олон боложо захалхань. Зоотехнигүүд, ветеринарна врачнууд, малшад эдэндэ үдэр бүриин ехэ анхарал хандуулха болоно. Байра соонь дизенфекци хэжэ, һайса дулаалжа, эрхим шанартай үбһэ тэжээл тэдэндэ бэлдэжэ үгэхэ шухала. Тиигэбэл, нарай мал гарза хоролтогүй түлжүүлэгдэхэ, шэгнүүрээшье ехээр нэмээхэ ха юм.

Энэ тон харюусалгатай, хүндэ үедэ мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдтэ халуун анхарал хандуулжа, тэдэндэ һайнаар хүдэлхэ, амарха таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо, дулаахан үгөөр урма зоригыень бадаруулха гээшэ юунһээшье үлүү. Һүүлэй үедэ олонхи ажахынуудта һаалишад, гахайшад, шубуушадые хоёр халаанда хүдэлгэдэг болонхой. Энээнэй ашаар малшад бүлэнэртөө, өөһэдынгөө һуралсалда ехэ саг гаргаха, сүлөөтэй сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэхэ аргатай болоно. Ажал хүдэлмэриие иимэ шэнэ аргаар эмхидхэхэ дүй дүршэл үргэнөөр дэмжэгдэхэ ёһотой.

(«Правда» газетын ноябриин 22-ой номерто толилогдоһон шэнжэлэл.)

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ХИНАЛТА— ДҮҮРГЭЛТЭ— ЖУРАМ

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООН. Хүн зоной өөhэд хоорондын, арадай ажахын, соёл культурын али бүхы hалбаринууд хоорондын харилсаа холбооие хангажа байдаг онсо орёо хүдэлмэритэй албан гээшэ ааб даа. Жэл сагай үнгэрхэ тума хэлхеэ холбооной хүдэлмэри улам нарижажа, элдэб янзын оньhон түхеэрэлгэнүүдээр хангагдажа байдаг. Гадна хэлхеэ холбооной отделенинүүд мүнөө тосхон, hууриин бүхэндэ шахуу нээгдэнхэй. Нихэлээрээ өөрынгөө хүдэлмэриин эрхэ байдалаар болоходо хэлхеэ холбооной аймагай конторын ажал ябуулгань бусад эмхи зургаануудайхитай жэшэбэл, өөрын онсо илгаатай байдаг гээшэ.

Тэрэл эрхэ байдалhаа дулдыдажа, эндэхи партийна эхин организациншье хүдэлмэри баhал нэгэ ондоо шэнжэ түхэлтэй юм. Энэ эмхи зургаанай албан аймаг соогуур таранхай байдаг hэн туладань партийна организаци, бюро халаа өөрынгөө хүдэлмэриие тэрэ байдалдань тааруулан эрхилхэ ёhотой болоно бшуу. Энэ талаар хэлхеэ холбооной Хориин конторын партийна организациин (бюрогой секретарь В. А. Романов) хүдэлмэри анхарал татамаар юм.

Эндэ конторын hайн хүдэлмэриин нэгэ талые абажа харуулха зорилго табигдана. Коммунистнуудайнь хамтын суглаан болзор соогоо зарлагдадаг. Суглаан дээрэ абтадаг шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо хиналта яhала гэмгүйгөөр табигданхай тиимэhээ коммунистнуудай хэлсэhэн юумэнүүдынь хүсэндөө хүрэжэ, бүтэжэ байдаг. Дүүргэлтын хойноhоо хиналта ямар гуримтайгаар эмхидхэдэг тухай эндэ богонихоноор хөөрэе.

Түсэбэй ёhоор— суглаанууд

ПАРТИЙНА СУГЛААН хадаа партийна эхин организациин дээдэ органиинь гэжэ Устав соо бэшэгдэнхэй. Тэрэ эрилтые тус партийна организаци нарин сахина. Коммунистнуудай хамтын суглаан hара бүхэндэ боложо байдаг. Суглаае ямар асуудалтайгаар, хэзээ үнгэргэхэ байhанаа түсэблэдэг. Имэ түсэб урда hарадань партбюро дээрэ зүбшэгдөөд, хамтын суглаан дээрэ баталагдадаг шуу.

Игэжэ эртүүр мэдэгдэhэн суглаан бэлэдхэл hайнтайгаар зарлагдана. Суглаан болоходо коммунистнууд хэлсээндэ табигдаhан асуудал зүбшэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрдэг, анхарал татамаар ажаглалта, дурадхалнуудые оруулдаг. Имэ үргэнөөр зүбшэhэнэй эсэстэ тодорхой шиидхэбэри баталан абтадаг ааб даа.

Энээнэй урда үнгэрhэн тоосоого үедэ 15 суглаан болоhон байна. Суглаан бүхэндэ заатагүй нэгэ гол асуудал зүбшэгдэдэг. Тэрэнь коллективэй хүдэлмэридэхи гол шухала хэрэгтэ зорюулагдадаг. Хэлхеэ холбооной отделенинүүдэй хүдэлмэриие улам hайжаруулха тухай, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдэй заhабарилга түргэдхэхэ тухай асуудалнууд харагдаhан байгаа. Гадна коллективэй хүдэлмэрилэгшэдые хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа табидаг юм. Жэшээнь, hургуулиин хүүгэдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхидэй харюусалга тухай асуудал ехэ hонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй.

Элэ болон бусад зүбшэгдэhэн асуудалнуудаар шиидхэбэри абтаhан. Теэд тогтоол абалгаар хэрэгээ дүүргэдэггүй, харин бодото дүүргэлтэ тушаань hаналаа саг үргэлжэ табидаг байhаниинь hонирхомоор.

Дүүргэлтын хойноhоо хиналта

ОЛООРОО ХЭЛСЭЭД, hаналаа нэгэдэжэ абаhан шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь дүүргэлтэ болгохо хэрэгтэ коммунист бүхэниие хабаадуулха гээшэ ехэ удхатай зүйл. Тиигэдшье партиин гэшүүн бүхэнэй хамтын хэрэгэй түлөө харюусалгань дээшэлнэ, партийна болон гүрэнэй гурим наринаар сахиха эрхэ байдал олгоно.

Хэлхеэ холбооной узелай таhагуудай хүдэлмэриие улам hайжаруулха тухай асуудал хамтын суглаан дээрэ табигдаа гэжэ дээрэ бэшээ hэмди. Тиихэдэ энэ хэлсэhэн зүйл бирагүйгөөр бүтэжэ байгаа. Тиихэдэнь партбюро энэ асуудалые дахин хаража үзэхэ гэжэ дурадхал оруулаа. Энэ hанамжа дэмжэгдээ. Тус асуудалаар узелай конторын начальнигай орлогшо нүхэр Шадапов элидхэбэ. Тэрэ хоёрдохёо хөөрэлдэhэнэй hүүлээр яhала хубилалта болоо. Почтоор абтаhан бэшэг, газетэнүүд саг соогоо эзэдтэнь абаашагдадаг болоhон, почто зөөлгэнэй hаатаха, удаархa ябадал зайсуулагдажа эхилээ. Отделенинүүдэй байдаг гэрые зохид түхэлтэй болгохо гэжэ оролдоо. Заримандань шэнэ маягай мебель табяа, харуулан ойлгуулха агитацида анхарал хандуулагдаа.

Отделенинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалис мүрысөөн ёhотоор эмхидхэгдэжэ эхилээ. Мүнөө тэдэнэй мүрысөөнэй дүн саг соогоо согсологдожо байдаг. Эрхимэй эрхимүүд шагнал хайрада хүртэнэ, магтаал сууда гаргагдана. Энэ хэмжээн хэлхеэ холбоошодой эдэбхи үүсхэл улам бадаруулна. Тэрэшэлэн хүдэлмэрилэгшэдэй эрдэм бэлигые, мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын хойноhоо оролдоно. Мүнөө заочноор техникумдэ hуража байгшад олошороо.

Нёдондо болоhон аймагай партийна конференци дээрэ аймагай хэлхеэ холбооной хүдэлмэри шүүмжэлэлдэ бага зэргэ ороhон, саашадаа ажал хэрэгээ hайжаруулхыень эрилтэ табиhан байна. Партийна организациин хэжэ байhан юумые хаража байхада тэрэ үедэ хэгдэhэн шүүмжэлхы ажаглалта зүбтэйдэ тоолотдожо, дутуу дундануудые зайсуулхын тулада зохихо хэмжээнүүдые абаа, урагшатай hайн хүдэлмэри бүтээнэ гэжэ тобшолол хэмээр.

Партийна хамтын суглаанай эхилэмсээр партбюрогой секретарь урда суглаан дээрэ абтаhан шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhан тушаань элидхэжэ байдаг. Тиигэжэ коммунистнууд ажал хэрэгэйнгээ ямар байhые ходо мэдэжэ байха аргатай болоно бшуу.

Үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООШОД хадаа имагтал хүн зоной дунда хүдэлдэг, тэдэнэй ажаhуудалайнь үдэр бүриин эрилтые хангажа байдаг зон шуу. Ушар иимэhээ хэлхеэ холбоошодой дунда hалан, нозог нобшо, журам муутай, архидадаг хүнүүд байжа болохо ёhогүй. Имэшүүлтэй партийна организаци саг үргэлжын тэмсэл хэнэ. Коллективэйнгээ гэшүүдые налгай hайхан абари зантайгаар, үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ гээшэ гол асуудалнуудай нэгэниинь гэжэ тоологдоно бшуу.

Почтые хожомдуулдаг, hаатуулдаг ушарнууд, ажалай журам эбдэдэг баримтанууд тэрэ дарыдаа олониитын хэлсээндэ табигдадаг. Имэ эрилтэ партийна суглаан дээрэ тодорхойлогдоо hэмнай. Энэ хэрэг шиидхэлгэдэ профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад эмхинүүдые хабаадуулдаг дүй дүршэлөөр баян боложо байнхай. Эдэ эмхинүүд ажалай журам hайжаруулха талада нүлөөлхы үүргэ дүүргэжэ шадана. Коммунистнуудай зүгhөө аягүй ушарал гараа hаань, партбюро хадаа баhал шангаханаар хөөрэлдөө хэдэг болонхой. Тиигэтүйдэ аргашьегүй. Шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо хиналта, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлгэ партийна болон гүрэнэй журам сахилгаhаа сэхэ дулдыдаха байна бшуу.

Имэ шэглэл абаhаниинь тон зүб гэжэ бэшэгэйнгээ hүүлдэ тобшолол хэхэ ушартай болонобди.

Ж. БАДМАЕВ,
манай штатнабэшэ корр.

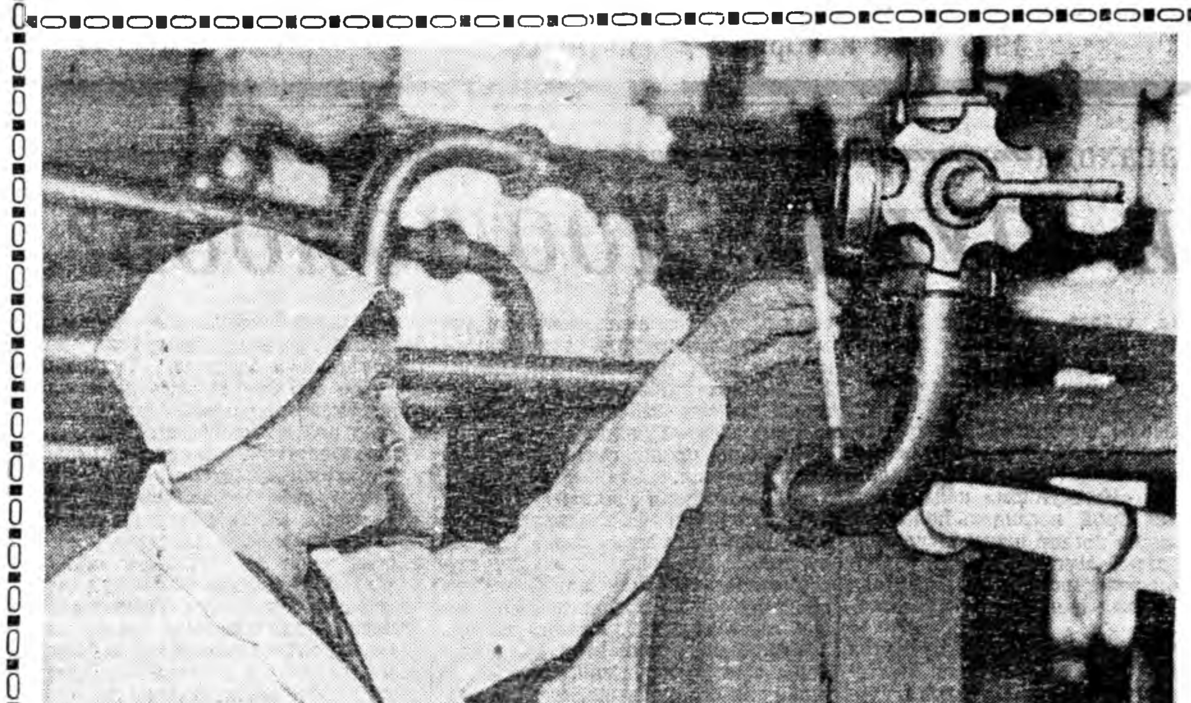
ҮГЭДӨӨ ЭЗЭН БАЙХА

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, коллективэйнгээ абаhан социалис уялгануудай дүүргэлтые хангаха тушаа коммунистнуудай зорилго тухай асуудал Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай партийна организациин суглаан дээрэ hаяхан зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Тус асуудалаар комбинадай партийна организациин секретарь нүхэр Гомбоев элидхэбэ. Манай комбинат республика соогоо мүрысөө үүсхэгшэдэй нэгэн гэжэ элидхэлшэ hануулба. Абаhан уялгануудайнь гол зүйлнүүдэй зариманиинь гэбэл, табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбые ерэхэ оной декабриин 10 болотор дүүргэхэ, тус бүридөө жаран байратай 27 гэр барижа тушааха. Түсэбhөө гадуур 8 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай 5 гэр панелеэр барижа дүүргэхэ.

Суглаанай үзэмжэдэ табигдаhан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үнэтэ дурадхалнуудые оруулба. Гол анхаралаа коммунистнуудые үйлэдбэри дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха, түрүү үүргынь дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хандуулба. Мүн техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые хүсэдөөр ашаглаха, үйлэдбэриин технологи нарижуулан hайжаруулха тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо.

Манай корр.

Надежда Ильинична Селедкина—Улаан-Үдын hүнэй комбинадай аппаратна цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн.

Коммунис ажалай ударник Н. И. Селедкина hара бүриингөө даабариие 110 процент дүүргэнэ. Энэ хүмнай олониитын ажалда эдэбхитэй ябалсадаг. Цехэй олон басагад Надежда Ильиничнагай шабинар юм. Зураг дээрэ: Н. И. Селедкина.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэлгэ— мүнөө үеын эрилтэ

ОЛОНОЙ ХҮСӨӨР

БУХЫ АЖАЛ хэрэгээ эзэн ёhоор эмхидхэхэ, бага гаргашатайгаар ехэ продукци бүтээхэ тушаа асуудал үнинhөө хойшо хүн зоной анхарал хандуулдаг. Ажалаа эрдэм ухаанай ёhоор эмхидхэхэ гээшэ мүнөө үеын нэгэ шухала эрилтэ болонхой. Металл болон бусад хэрэгсэлнүүдые гамтайгаар гаргашалаад, үйлэдбэреэ аша үрэ ехэтэй болгохо, хүдэлмэришэдтэ ажалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо асуудал НОТ (ажалай эмхидхэлые эрдэм ухаанай үндэhэ hуурида оруулга) шиидхэнэ.

Түмэр замай Улаан-Үдын отделениин hалбари бүхэн үнгэрhэн долоон жэлэй үедэ шэнэдхэгдэн хубилгагдаа, шэнэ техникээр хангагдаа. Энээнэй ашаар бүхы ашаанай 90 процентнь тепловозоор шэрэгдэнэ. Түмэр замда шэнэ техникын улам үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байhанай ашаар бар хүсөөр хэгдэдэг ажал усадхагдажа байнхай. Урдын паровозуудай зогсодог газар, вагонуудта техническэ харууhа эмхидхэдэг пунктнууд үсөөрүүлэгдээ. Тепловозуудые ашаг өхэтэйгээр хэрэглэхэ асуудалда бага бэшэ анхарал хандуулагдана. Нёдондонойхитой сасуулхада, энэ жэлдэ тепловозуудые ашаглалта 1,3 процентээр дээшэлүүлэгдэбэ.

Түмэр замай транспортын арга боломжо дүүрэнээр хэрэглэхын, шэнэ техникэ зүбөөр ашаглахын, ажаллаха зохид арга түмэр замшадта олгохын тула ажалай эмхидхэлые эрдэм ухаанай үндэhэ hуурида оруулжа эхилээ. Үйлэдбэриин өмхидхэл, тоо бүридхэлтэ, шэнжэлэлгэ шэнээр хэжэ үзэхэ, согсолхо хэрэгтэй болоо. Имэ хүдэлмэри жэл хахадай саада тээ хэгдэжэ эхилбэ. Түмэр замай предприятинуудта ажалай эмхидхэлые эрдэм ухаанай үндэhэ hуурида оруулха түсэб табигдаhан, энэ түсэб бэелүүлхын тула комисси, эдэбхитэйшүүлэй бүлэг эмхидхэгдэhэн байгаа. Тэдэнэр юу хэжэ эхилээб, ямар асуудал шиидхэжэ захалааб?

Нэн түрүүн цехүүдэй ажалай эрхэ байдал харагдажа үзэгдөө. Тиигэжэ ажалай эмхидхэл, хүндэ ажал хүнгэдхэхэ, үйлэдбэриин технологи hайжаруулха, ажаллахада таатай зохид эрхэ байдал байгуулха, ажалай нормо хаража үзэхэ, социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ арга тодорхойлогдоо. Эрдэм ухаанай эрилтын ёhоор ажал эмхидхэхэ комиссинуудай хүтэлбэрээр эдэ бүхы асуудал предприятинуудта шиидхэгдэhэн байна.

Улаан-Үдын локомотивна деподо ажахын эдэбхитэдэй 6 бүлэг, Слюдянка станциин деподо 4, Улаан-Үдын вагонно деподо 3 бүлэг эмхидхэгдээ. Инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, түрүүшүүл эдэ бүлэгүүдтэ ехэ туhаламжа хүргэнэ, олон асуудал шиидхэлсэнэ. Улаан-Үдэ станциин вагонно депогой эдэбхитэйшүүлэй бүлэг ажалай эрхэ байдал hайжаруулха, хүндэ ажал оньhожоруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэй эдэбхи үүсхэлээр өндэ шэнэ цехүүд баригдаа, хуушаниинь үргэдхэгдөө. Транспортна түхеэрэлгээр хангагдаhан hаруул, уужам цехүүдтэ хүдэлмэришэд ажалладаг болобо. Депонуудай хашаа соохи талмай, харгынууд асфальтаар хушагдаа, модо, металлолом ашаха, буулгаха ажал оньhожоруулагдаа, бэеэ угааха, хубсаha үлгэхэ газар түхеэрэгдөө. Медицинскэ пункт үргэдхэгдөөд, хэрэгтэй түхеэрэлгэ, эмээр хангагдаа. Цехүүд соохи агаар сэбэр байлгаха, түхеэрэлгэ тодхохо, хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэн болгохо талаар ехэ юумэн хэгдэжэ байна.

Слюдянка станциин локомотивна депогой ажахын эдэбхитэд гүрэнэй банкhаа урьhаламжа абажа, заhабари хэдэг цехээ үргэдхэхэ, электро-гагнуури хэхэ отделени бии болгохо, паровозой частьнуудые поточно аргаар заhабарилха асуудал шиидхээ. Цехүүд соохи агаар сэбэрлэхэ, дулаан болгохо, хүдэлмэришэдэй хэрэглэхэдэ тааламжатай газарта түхеэрэлгэ тодхохо ажал хэгдээ. Урдань цехүүд уйтан, харанхы, хүйтэншье байгаа.

Улаан-Үдын локомотивна депо шэнэдхэгдэн хубилгагдаба. Электрын элшэ хүсөөр хүдэлдэг кран-балка, олон механизм, цехүүдэй хоорондохи хэлхеэ холбоо hайжаруулhанай ашаар хүдэлмэришэдэй ажал нилээд хүнгэн болоо. Мүнөө энэ депо хүсэд оньhожоруулагдаhан үйлэдбэритэй предприяти гэжэ тоологдоно.

Эдэбхитэдэй бүлэгүүд ажалдаа үйлэдбэриин эстетикэ нэбтэрүүлхэ асуудалаар hонирхоно. Энэ мэтээр ехэ хүдэлмэри хэгдэбэшье, бии байhан дутагдалнууд хүсэд усадхагдаагүй байhаар. Түмэр замай үшөөл олохон предприятинуудта түхеэрэлгэ, цехүүдэй хана хүнэй нюдэндэ таарамжатайгаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэдэ нүлөө үзүүлхэ шэрээр будагдаагүй байhаар. Эдэ бүгэдэ ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ хэрэг болонхой.

Шэнэ технологи, түрүү дүй дүршэл үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гээшэ ажалай эмхидхэлые эрдэм ухаанай үндэhэ hуурида оруулха хэрэгэй үшөө нэгэ шухала эрилтэ болоно. Тиимэhээ технологи нарижуулан hайжаруулха, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Улаан-Үдын депогой коллектив локомотивуудые hайн шанартайгаар заhабарилха, шалгалтагүйгөөр техническэ хиналтын таhагта тушааха гурим хэрэглэжэ эхилээ. Олон түрүүшүүл өөhэдынгөө тамгаар продукцяа тушаадаг болобо.

Ашаанай поезднуудые шэрэдэг локомотивна бригаданууд шэнэ гуримай ёhоор ажаллана. Тэдэнэр Улаан-Үдэеэ бусажа ерэн сасуугаа дахинаа аян замда хэзээ мордохо байhанаа мэдээд гэртээ ошоно. Урдань имэ гурим үгы, хэрэгтэй болоходо тусхай дуудалгаар деподо ерэдэг байгаа.

Зам харууhалагшад лини заhабарилха шэнэ гуримда орожо байна. Харууhалагшад хүдэлмэришэнэй поездынхид барилгашад болон ондоо ажал бүтээгшэд нэгэ доро харгыгаа заhабарилна. Энэ үедэ лини дээгүүр поезднууд ябуулагдана гүй. Түргэн болзор соо заhабари хэhэнэй hүүлээр бүхы поезднууд ямаршье hаадгүйгөөр үнтэржэ эхилнэ. Энээнэй ашаар зам харууhалагшадай ажалай бүтээсэ 2—4 процентээр дээшэлээ.

Ажалай шэнэ нормо зохёогдожо байнхай. Бүхы отделени абажа хараа hаа, техническэ талаараа баримталагдаhан нормоор ехэ ажал хэгдэнэ. Хуушарhан нормо шэнэлхэ ажал үргэлжэлhөөр.

Локомотивна, экипировочно бригаданууда, слесарьнүүдэй, ондоо ажал дүүргэгшэдэй хүдэлмэриин сагай хэр зүбөөр ашаглагдадагынь шалгагдажа байна.

Ажалаа эрдэм ухаанай ёhоор эмхидхэхэ талаар түрүүшын горитой алхам хэгдэбэ. 1967 оншо отделениин бүхы станци, пунктнуудта тепловоз, электровозууд ябадаг болохо. Тиихын тула эртээнhээ тусхай бэлэдхэл хэхэ шухала. Поезднуудай hаадгүйгөөр ябаха арга хантахын хажуугаар электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини татаха, туршалга хэхэ хэрэгтэй.

Уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшодой, научно-техническэ бүлгэмэй 41 бүлэг отделенидэ эмхидхэгдэнхэй, тэндэнь 1377 эдэбхитэд тоологдоно. Тэдэнэр үйлэдбэриин олон шухала асуудал шиидхэнэ. Бага гаргашатайгаар ехэ ажал бүтээхэ, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ, хүн бүхэндэ ажалай таатай зохид эрхэ байдал олгохо талаар ерэхэ жэлдэ бүри ехэ алхам хэхэ гэжэ түмэр замшад хараалhанхай.

М. СОЛОМЕННЫЙ,
манай штатнабэшэ корреспондент.

ҮНЭТЭ ҮҮСХЭЛ

Агуухэ Октябриин Социалис революциин 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада Зэдын аймагай культурын хүдэлмэрилэгшэд соёлой добтолго үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Аймагай больницын болон санитарна эпидстанциин хүдэлмэрилэгшэд hуурин газар болон мал ажалай отара, гүүртэнүүд дээгүүр санитарна культурые үндэр хэмжээндэ үргэхэ гэhэн социалис мүрысөөндэ оролсобо.

Тиигэжэ аймагай больницын, санитарно-эпидемическэ станциин хүдэлмэрилэгшэдэй бригада долоон хоногтоо нэгэ удаа колхоз, совхозуудта гаража байха гэжэ шиидэнхэй. Ариг сэбэрые шалгаха тэрэ бүлэгэй хүдэлмэридэ аптекын болон аймагай редакциин хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсаба.

Врач Галина Анатольевна Турбачеевагай хүтэлбэри доро тиимэ нэгэ бригада Дэрэстэй, Зарубин, Сагаан- Усан, Галын-Ошэн, Енхор, Боосо гэжэ нютагуудаар ябаhанаа бусаа. Тиихэдээ холын отара, гүүртэнүүдтэ хүрэhэн байна. Тэндэхи хүн зоной культурна ажаhуудалые, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд болон тэдэнэй хүүгэдэй бэеын элүүрые шалган үзэhэн байха юм. Хэндэ ямар аргаламжын хэрэгтэй байhан гү, али хаана, ямар аршаанда ошоо hаа hайн байhан тухайнь заажа үгөө.

Айлнуудай гэр байрануудаар, hү тушаан абадаг пунктнуудаар ябажа хараа. Тиихэдээ ариг сэбэрэй асуудалаар малшадтай хөөрэлдөө, санитарна бюллетень гаргаа.

Ноябриин тэнгhээ hүүлээр тэрэ бригада Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо ошобо. Тэндэ хоёр бүлэг болон ажаллахадаа, тэдэнэй нэгэн Дээдэ-Үшөөтэйн дунда hургуулиин эхин классуудай hурагшадай бэеын элүүрые шалгаба. Нүгөө нэгэ бүлэгынь мал ажалай фермэнүүд дээгүүр ябаhан байха юм.

Петропавловкын медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үнэтэ үүсхэлые аймагайхид hайшаан дэмжэбэ.

В. КЛОЧИХИН.

ТОН ТУhАТАЙ ХЭШЭЭЛ

Эгээл мүнөө үедэ ажахы бүхэндэ малай үбэлжэлгын айхабтар харюусалгатай хаhын оронхойшье hаа, бусад hалбаринуудта хүдэлжэ байhан хүнүүд бага зэргэ сүлөөтэй, hамбаа тухатай байна ха юм.

Тиимэhээ энэ үедэ колхоз, совхозуудта hуралсалай элдэб кружогуудай өмхидхэгдэжэ, тэндэ тарияашад, механизаторнууд, хүтэлбэрилэгшэдэй өөhэдынгөө мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлжэ байдагынь ойлгосотой.

Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхоздо хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха кружок hаяшаг эмхидхэгдэжэ, мүнөө хоёр хэшээл үнгэргэгдөөд байна. Энээниие колхозой түрүүлэгшэ Е. З. Утенков хүтэлбэрилдэг.

Тус кружогто тракторай болон таряан ажалай бригадын бригадирнар, тэдэнэй туhалагшад, малай гүүртэ, фермэнүүдые даагшад, тоо бүридхэлшэд hуралсана. Хэшээлынь долоон хоног бүхэндэ нэгэ дахин пятницада, үдэрэй хоёр часhаа 6 час болотор үргэлжэлдэг юм.

hурагшад ямар зүйлнүүдые үзэнэб? «Колхозой үйлэдбэриие хүтэлбэрилэн эрхилхэ тухай», мүн «Газар яажа зүбөөр ашаглахаб?», «Ашаг олзо болон продукциин өөрынь үнэ сэн гээшэ юуб?» гэхэ мэтэ зүйлнүүдые hурагшад 60 час соо үзэжэ гараха юм. Үзэхэ зүйлнүүдтэнь хэрэгтэй харуулан ойлгуулгын диаграмма, плакат хуу бэлдэгдэнхэй.

— Ехэл шухала хэрэгтэй хэшээл байна. Олон юумэ мэдэжэ абанабди,—гэжэ хүнүүд дуратай кружогтоо ерэнэ.

К. БОБРОВ.

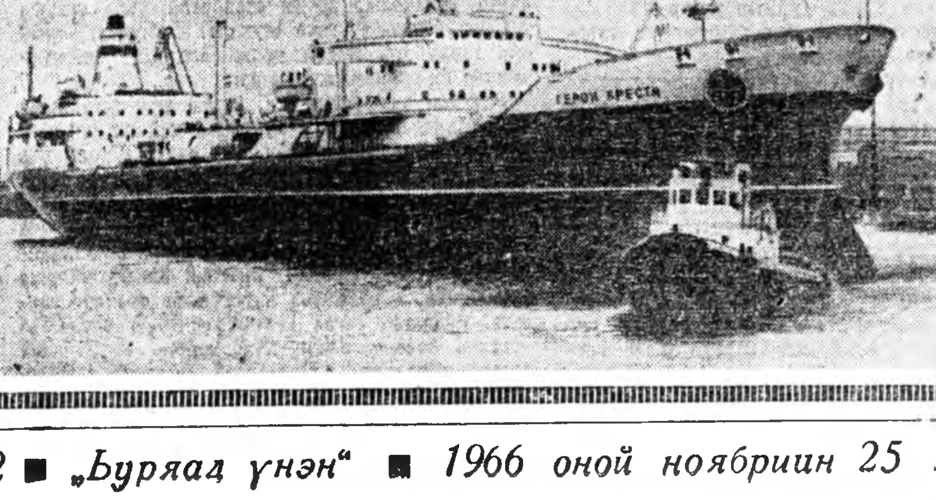
ҮБЬЭ ЕХЭЭР ХУРЯАhАНДАА...

Варгажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой үбhэ хуряалгада Цыбик Балмаевич Базаров звеное даагшаар дүрбэдэхи зунаа ажаллажа гараа hэн. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг звено урда жэлнүүдтэшье колхозойнгоо малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл хуряаха хэрэгтэ өөрынгөө горитойхон хубитые оруулдаг бэлэй. Гэбэшье үнгэрэгшэ зунай үбhэ хуряалтын халуун хаhада Цыбик Балмаевичай звено илангаяа урагшатай эршэмтэйгээр ажаллажа, үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ даабарита түсэбөө хоёр дахин дүүргээ бэлэй. Тиигэжэ түсэбөөр хараалагдаhан 1800 центнерэй оронд 3610 центнер hайн шанартай үбhэ соможо тушаахадаа, гансашье колхоз соогоо бэшэ, харин бүхы аймагайнгаа звенонуудай дунда түрүү hуурида гараhан юм.

hаяхан XXII партс'ездын нэрэмжэтэ колхозой правлени болон партийна эмхи нүхэр Ц. Б. Базаровые М-104 түхэлэй мотоциклаар шагнаба.

Гадна зунайнгаа амаралтын үедэ тус звенодо hайнаар ажаллаhан Хилганын найман жэлэй hургуулиин hурагшад Толя Цыцыков, Содном Базаров, Гриша Цыцыков болон морин косилкашан Б. Гомбоев гэгшэдтэ мүн лэ үнэтэ шангууд барюулагдаа.

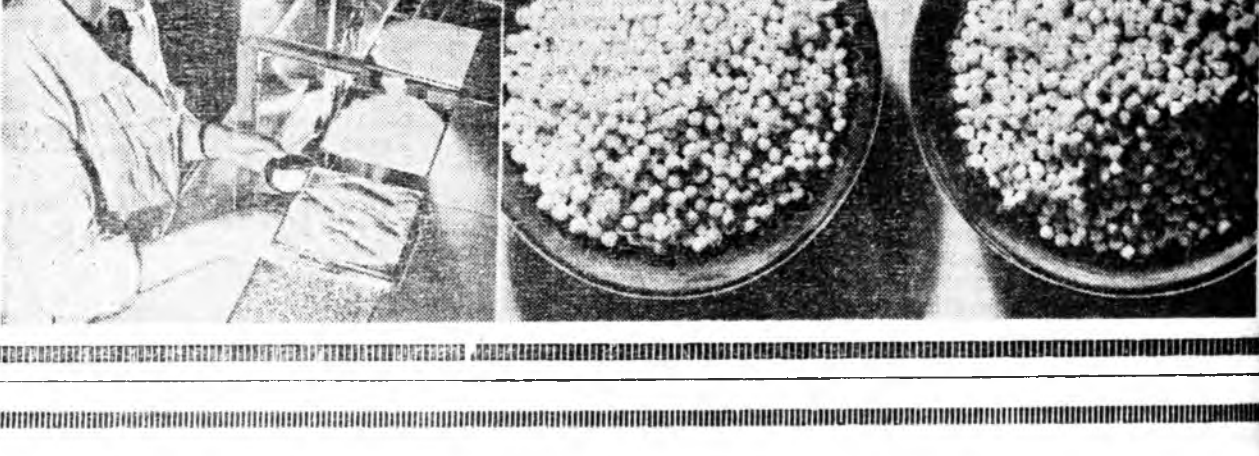
И. КУЗНЕЦОВ.

ЛЕНИНГРАД. Балтиин заводой судна бүтээгшэд ойн жэлэй түрүүшын үдэрнүүдые ажалай шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэбэ. Буг мүрэн дээрэхи хэрэмые баатарлигаар хамгаалагшадай дурасхаал болгон баригдаhан «Брестын баатарнууд» гэжэ танкер шалгалта барихаяа далай худар гараба.

Эндэхи судна бүтээгшэд 62 мянган тонно уhа түрихэ хүсэтэй энэ танкерые болзорhоо урид тушааха гэжэ шиидэнхэй. Зураг дээрэ (зүүн гарhаа): «Брестын баатар» гэжэ танкер далайда оробо.

ТАСС-ай фотохронико.

«Флотская», «пионерская», «сильчая», «южная» гэжэ шэнэ сортын хүрпээ орооhо таряа шэнжэлдэг бүхэсоюзна институдай хүрпээгэй үйлэдбэриин технологиин лабораторидо бии болгогдоо. Зураг дээрэ: (баруун гарhаа лаборант) Н. Шляпина шэнэ хүрпээгэй бүридүүлэгдэдэг зүйлнүүдые шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

СИБИРИИН ЕРЭЭДҮЙН БАЙДАЛ

Социалис Ажалай Герой Виктор МУРАВЛЕНКО: Баруун Сибирь жэл соо 200 миллион тонно нефть үгэхэ.

Социалис Ажалай Герой Юрий ЭРВЬЕ: геологууд табан жэлэй туршада 2 триллион кубическа метрэй газ гүрэндөө гаргажа үгэхэ.

Тобольск гэжэ багахан хото үнгэрэгшэ зуун жэлэй тэн хүрэтэр Сибириин ниислэл, Тоболой эхи адагүй ехэ губерниин түбынь байhан юм. Энэ хото үльгэр домогто ороhон феодальна тосхонуудай бэлжэ түхэлые hануулна. Сибирьтэхи ори ганса кремль Иртыш мүрэнэй эгсэ хантил эрье шадарай үндэр түбээе шэмэглэдэг. Дун сагаан үнгэтэй энэ кремлиин барилганууд—хана, башни, hүмэнүүд, шолой байшан, монахуудай корпус, консистори, архиерэйн тэр, монтерейнүүд (мүнгэн жаса хадагалдаг газарнууд) гоё архитектурааа нюдэ баясуулна. Эдэ барилганууд бага зэргэ hандаралшье hаа, мүнөө ехэл ханамжатайгаар хальбэгдэн заhагдажа байнхай. Кремлиин хажууда арбан зургаа метр үндэр мраморна пирамида тойн харагдана, энэнь «Сибиреэр эзэлhэн Ермагта» зорюулжа табигданхай. Тэрээнэй дружинын Сибирь ерэhэн 1581 он, Ермагай наhа бараhан 1584 он пирамидада бэшэгдэнхэй.

Урдань туйлай ехэ гүрэнэй ниислэл байhан Искер (ондоогоор нэрлэхэдэ Сибирь, үгышье hаа — Кашлык) тосхондохи үндэр түбээ дээрэн зуун жэлдэ Иртыш мүрэнэй урсхалда угаагдан газаа далай руу урдаланхай. Кучум хаанай хасаг ноёгэй дружиныи шиидхэхы тулалдаанда хабаадалсаhан газарые, Иртыш мүрэниие тамаран таталжа гатараа Ермагай наhа бараhан газарые арад зон, түүхын баримтанууд элбэгээр тайлбаридаг юм.

Тобол мүрэнэй Иртыштэй ниилэжэ, улам үргэн болоhон газар; туйлай ехэ хэрэмэй hуури болоhон Иртыш мүрэнэй үндэр эрьенүүд; вертолёдhоо бэшэ, харин кремлиин зүүлэй газарhаа харагдадаг эхи адагүй тала дайда — Сибириин түби заяае шиидхэhэн оролой дундаа зуун жэлэй шухала үйлэ хэрэгүүдые hануулна.

Тиигэбэшье вертолёдhоо бүри олон газар дайда харагдана. Ермак Кучум хоёрой тулалдаhанда тэрэдоо бүри ехэ удха шанартай барилалтанууд мүнөө эндэ болоно.

Эндэhээ баруун урагшаа Тюмень-Тобольск тээшэ табигдажа бэлhэн түмэр харгын рельснүүд эдэхэн модоной газарта ялалзан харагдана. Энэ харгые Октябриин 50 жэлэй ой хүрэтэр барижа дүүргэхэбди гэжэ барилгашад үгэеэ үгөө (тэдэнэр Абакан—Тайшедэй түмэр харгы татаhан юм). Табан жэлэй дүүрэтэр Тобольскhоо нефтеэр баян Сургут хүрэтэр түмэр харгы татагдаха. Тобольскhоо зүүн хойшоо хэдэн модоной газарта Усть-Балык-Омск гэhэн нефтьпровод баригдана. Энэ нефтьпровод Тобольск соогуур гарахадаа, зарим талаараа үлөөхэ хаш: эндэ нефть буйлуулгын асуудал шиидхэгдэжэ байнхай.

Эндэ ехэ хүгжэлтын болохо байhые сентябрь hарада Тюмень ошохоороо мэдээ hэм. Баруун Сибирьтэ нефть ехээр гаргажа абаха асуудал хэлсэhэн ехэ зүблөөн тэндэ болоожо байгаа hэн.

Табан жэлэй түсэбэй ёhоор 1970 ондо Баруун Сибирьhээ нефть абалга 20—25 миллион тонно, газ 16--26 миллиард кубическа метр хүрэтэр нэмэхээр хараалагдаа гэжэ мэдэхэ байгааб.

Тиигэбэшье, Тюмениин Советүүдэй байшангай конференц-зал соо бүри hонирхолтой юумэнүүдые дуулаааб. Тюмениин нефть, газ гаргажа абаха главна управлениин начальник Виктор Муравленко (Ленинэй шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой) зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Баруун Сибирьhээ саашадаа нефть гарган абаха холын хараа түсэбүүд тушаа тогтожо, гайхаштай ехэ тоонуудые дурдаа. Арбан жэлэй үнгэрхэдэ, 1975 ондо нефть абалга 80 миллион тонно хүрэтэр, 1980 ондо 200 миллион тонно хүрэтэр дээшэлхэ юм гэжэ мэдүүлээ. Америкын Холбоото Штадуудшье иимэ богони болзор соо нефть абалгые эды шэнээнээр дээшэлүүлжэ хэзээшье шадаагүй юм. Управлениин харьяата Сибириин хоёрхон область (Тюмениин, Томско) 20 жэл соо нефть абалгаа 200 миллион тонно хүрэтэр дээшэлүүлхэ болоно!

Эдэ тоонууд зүб гү? Түрүүшынгээ амжалтаар дашуурнагүй гү? Эдэ асуудалнуудаа элирүүлхын тула Тюмениин территориальна геологическа управлениин начальник, мүн лэ Ленинэй шангай лауреат, Социалис Ажалай Герой Юрий Георгиевич Эрвьедэ ошобоб.

Асуудалнуудаа hуран сасуумни, Эрвьегэй стол дээрэхи телефон удаан жэнгирбэ. СССР-эй Геологиин министр, академик Александр Васильевич Сидоренко Тюменьhээ дуудаhан байгаа. Тэдэнэй хөөрэлдөөнhөө Эрвьегэй зүбшөөлөөр хэдэн үгэ дурдахамни:

— Ороной бүхы бассейнүүдhээ сугларhан нефтьшэдэй зүблөөн дээрэ Муравленко үгэ хэлэхэдээ, 1980 он хүрэтэр нефть гарган абалтые нэмэхэ тодорхой баримтануудые дурдаа. Ашаглалгын хүдэлмэри түсэбhөө түрүүлжэ ябана. Хүнүүд ехэл үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Ажалаа улам түргэдхэхэбди. Газ тухай хэлэбэл уялгаяа хоёр дахин дээшэлүүлхээр шиидэбди—нэгэ триллион кубометр газай орондо табан жэлэй турша соо 2 триллион кубометр газ үгэхэбди. Түрүүшын триллиониие Октябриин 50 жэлэй ой болотор, хоёрдохи триллионоо—Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ой болотор тушаахабди,—гэбэ.

Эрвье Москватай хөөрэлдэжэ дүүргээд, шагнаhанаа намда тайлбарилан ойлгуулба. Хоёр триллион кубическа метр газ ганса Тюменскэ геологическа управлени үгэхэ байна. Энэнь Советскэ Союзай бүхы геологуудай элирүүлээд, табан жэл соо ашаглалгада үгэхөөр бэлдэжэ байhан газай хахадhаа ехые эзэлхэ болоно.

Тюмень шадар нефть, газай угаа элбэг байhые геологуудай бэдэрэлгэ элирүүлнэ. Газай дараша hүүлэй үедэ хэтэн газар олдоо. Тэдэнь Бухара-Ураалай газопроводые хангалаг суута Газлиин дарашаhаа хоёр дахин баян юм. Жэл соо олдоhон бүхы дарашанууд газлиинхиhаа 30 дахин ехэ байна. Мүн эндэ нефтиин ехэ дарашанууд олдоо. Заримандань ехэ нефть, нүгөөдүүлдэнь ехэ газ, нефть нэгэн доро олдоно. Холимол дарашанууд суута Сургут шадар элирүүлэгдээ. Тюмениин областьдо олдоhон нефть газдал али хэмжээлэшэгүй ехэ дараша бүхы дэлхэй дээрэшье байхагүй.

Геологууд Сибириин нефтиие олон жэлдэ элирүүлжэ ядаhан юм. Сибирьтэ нефть, газ байхал ёhотой гэжэ академик Иван Губкин уридшалан хэлэhэн байгаа. Нефтиин тоhолиг хэбэр тэмдэгүүд үнинэй олдобошье, дарашануудынь олдоогшогүй hэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай hүүлээр 10 жэл соо нефть бэдэрэлгэ ямаршье үрэ үгөөгүй. Харин 1960 оной зун Шаим шадар 6-дахи скважинаhаа түрүүшын нефть шэдэлhэн юм. Тэрэ гэhэнhээ хойшо 6 жэлэй үнгэрхэдэ, нефть, газаар баян газар нэгэ миллион дүрбэлжэн километрhээ ехэ талмайе эзэлнэ гэжэ тодорхойлогдоо. Эндэ нефть бэдэрхэдэ ехэ гаргашатай, ажаhуухань бэрхэтэй. Намаг, тайга, харгыгүй газарнуудые дабан гараха болоно.

Советскэ Союзай Европодохи нютагууд ойрын жэлнүүдтэ Сибириин нефть, газаар хангагдадаг болохо. Тюмениин областьhоо баруулжаа, урагшаа, ороной зүүн зүг руу татагдаха нефтиин, газопроводуудай картые Юрий Георгиевич намда харуулаа hэн.

— 1420 миллиметр диаметртэй, дэлхэй дээрэхи эгээн ута газопровод Тюмениин областиин хойто районуудhаа Москва, Ленинград тээшэ татагдаха. Тэрэ сорго 3400 километрhээ ута байха. Эндэhээ татагдаха сорто хари гүрэнүүдыешье газаар хангажа магад. Баруун Европын баяшуул, (тусхайлбал, Италиин фирмэнүүд) манай газ хэрэглэхэ хүсэлтэй. Энэ асуудал саашадаа шиидхэгдэхэ байна,—гэжэ Эрвье хөөрэнэ.

Европодохи нефть буйлуулдаг гурбан томо заводой нэгэн Тюмениин нефть ехээр хүлеэнэ гэжэ *Омск ошохоороо* мэдээ hэм.

Энэ туйлай томо заводой директор, 35-тай Виктор Рябовтай Омскдо хөөрэлдөө бэлэйб. Грозныи нефтяной институт дүүргээд, нютагайхидтаа сут Сибирь ерэhэн энэ хүн намда иигэжэ хөөрэбэ:

— Усть-Балыгhаа нефть абахадаа, проектээр хараалагдаhан хүсэндөө хүрэхэбди. Эндэхи нефтиие хараада абажа, правительствамнай заводоо шэнэдхэн хубилгаха, үргэдхэхэ ажалда угаа ехэ мүнгэ табяа. Нефть бүри hайнаар буйлуулбал, тэрээнhээ үшөө олон үнэтэ зүйлнүүдые абадаг болохобди. Хэрбээ мүнөө 45 зүйлэй продукци абадаг hаа, hаяар 85—90 зүйлэй продукци абадаг болохобди.

...Баруун Сибириин нефтиин промышленностиие үргэлжэлэнь хүгжөөхэ зүблөөнэй Тюменьдэ болоходонь, тэрээндэ хабаадаhан хүн бүхэндэ hанамжа тараагдаhан байгаа. Ломоносовой хэлэhэн: «Сибирь Россин хүсэ шадал нэмээхэ байха» гэhэн үгэнүүд тэндэ бэшээтэй байhан.

Эдэ үгэнүүдэй бэелэн хүсэлдэжэ байhые Баруун Сибиреэр аяншалга гэршэлэн харуулна. Хурдан түргэн хүгжэлгөөрөө бүхы дэлхэйе гайхуулhан манай Совет оронhоо бүри түргоор Сибирь хүгжэжэ эхилбэ.

Энэ жэлэй жэмэс болон овощой ургаса яhала баян. Тиимэhээ жэмэс болон овощой заводууд ажал ехэтэй байба. Түнхэнэй жэмэс болон овощой заводто хүдэлмэри түлэг дундаа ябана.

Крахмал хатаан гаргадаг мастер Вера Ивановна Ушаковас заводой хүдэлмэришэд бэрхэ мэргэжэлтэ гэжэ тоолодог. Энэ хүмнай үдэр бүрингоо даабаринс 100—120 процент дүүргэдэг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. И. Ушакова.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Шэнэ ёhо заншал тухай асуудал зүбшэн хэлсэнэбди

ШЭНЭ ТҮРЫН hОНИН ГУРИМ

ОН ЖЭЛНҮҮДЭЙ үнгэрхэ бүри урданай хуушан сагай ёhо заншалнууд мүнөө сагай шэнэ үеын палхинда туугдан, оройдоо бусахагүйгөөр hалан ошоно. Зарим нэгэниинь маяг хэлбэреэ хубилан, шэнэ удха нэмэн, бүри hайхан заншал боложо, манай байдалда дэлгэрхэ юм. Мүнөө үеын ажалай, колхоз, совхозуудай, залуу үетэнэй hайндэрнүүд урда сагай обоо, мунханай наадан зугааhаа тад ондоогоор, имагтал коммунис үзэлтэнэй оршондо, гүнзэгы удхатайгаар үнгэргэгдэнэ. Буряад зоноймнай түрэ хуримшье нилээд хубилаал даа.

Манай Агада мүнөө үедэ ехэнхидээ залуушуулай комсомольско түрэнүүдые үнгэргэдэг болонхой. Тиихэдээ басаганай наадые ехэ hонёор хэнэ. Энэ жэлдэ дүшэ гаран иимэ түрэнүүд болоhон байна. Тэндэхи ёhолол, заншалынь, гуримынь мартагдашагүй ехэ hонин. Дадашаhан урданаймнай түрэнүүдhээ тад ондоо. Би үнгэрэгшэ зун тиимэ нэгэ түрэ дээрэ байгаа hэм. Зутаалай нютагай тракторист Мэлс Дабаев гэжэ хүбүүн зоотехник Долгоржаб Базароватай нүхэсэдэг байгаа. Энээниие нь нүхэдынь шье мэдэдэг hэн ха. Уданшьегүй тэдэ нэгэшье хүндэ хэлэнгүй, эхэ эсэгэнэртээшье хөөрэлдэнгүй гэрлэшоо ха юм. Хүбүүнэй түрэлхид нэгэ үглөөгүүр болохотоо бэритэй болошоод лэ байгаа. Урданьхүбүүн басаган хоёроо гэрлүүлээ гэжэ түрэлхид лэ шиидхэбэри гаргадаг hааб даа. Хүбүүнэй гэртэхин халаг табижа ошодог байгаа. Харин мүнөө Дабаевай бүлэнэр бэритэй болоhон хойноо, хүбүүмнай басагыетнай абаад хүрэжэ ерэбэл гэжэ энэ хэрэгыень мүнхэлхэ зорилготой, хадаг табижа ошобо. Тэдэ hара болоhон хойно, басаганай түрхэмүүдтээ айлшалаад бусаха дээрэ, түрэ хэхэбди гэжэ хэлсэбэ. Теэд энэ үедэнь нютагай комсомолшууд түрэлхидтэ ерэжэ, хүбүүн басаган хоёройтнай зүбшөөлөөр залуушуулай комсомол түрэ хэхэ гэлсээбди гэжэ мэдүүлээ. Түрэлхид зүбшөөгөө hэн. Мүнөө олонхи айл залуушуулайнгаа дураар болодог болоо. Урданайнгаа түрын хэрэгтэ хэрэггүй, үлүү гуримуудай хуушарhые тэдэ ойлгоно. Гэбэшье ойлгохо дурашьегүй түрэлхид бии. Тэдэ өөhэдынгөө дураар түрэ хэхэ гэжэ оролдодог. Жэшээнь, үнгэрэгшэ зун Агын аймагай нэгэ хүршэ хоёр колхозой хонишод худа урагууд болобо. Эдэмнай округ соогоо түрүү, Ленинэй орденто хонишод юм hэн. Тэдэ түрэ дээрээшье бэе бэеынгээ доро орохогүй гэжэ шиидээ. Тиигээд лэ үзэгдөө, дуулдаагүй ехэ юумэн болоо. Архи гээшэ шалээр бэшэ, хайрсагаар тоологдоо, элдэб үнэтэ бэлэг сэлэг зорюута Москваhаа асарагдаhан байна. Хамта дээрээ зуу гаран хонин алагдаа. Хизаар бүхэнhөө түрэлнүүд олоороо суглараа.

Түрэ хэдэн үдэр үргэлжэлбэ. Эндэ болохо юумэн бүлта болоhон байха юм. Наршалдаан, архидаан. Хэды ехэ ажал hаатааб даа!

Урданай буряад түрые хуушанайхяар үнгэргэбэл, иимэшэг лэ болошохоёо hанаха байна. Харин Зутаалайн комсомол түрэ тад ондоо байгаа. Хүбүүн басаган хоёрой нүхэд залуу айлда гэжэ шэнэ гэр колхозой правлениhээ эриhэн байна. Тэрэнэйнь газаа гэртэхиие арилгажа сэбэрлээд, досоохи бараень зохёожо табяа. Басаганай түрхэмүүдтээ айлшалжа байха саг соо залуушуул басаганай наадые ехэ hонёор үнгэргэhэн байна. Энээхэн тон удха шанартай хэрэг. Эдир залуухан басаган наhанhаа хахасаха гээшэ гунигтайшье, хуби заяандань ехэхэн хубилалташье болоно гээшэ ааб даа. Басаганай нааданда гэр бүлэ болоогүй залуухан хүбүүд, басагад гансал ерэхэ юм. Эдэ нүхэдтэеэ бэри басаган наhанайнгаа hүүлшын нааданда байна. Бүхы нүхэдынь тэрээндэ онсо уринаар хандана, хүндэлнэ. Энэнь ехэ баясама, зохидшье байха юм. Тон харюусалгатай, наhанайнгаа нэгэ шатада: гэр бүлынгөө түлөө оролдохо, үхи хүүгэдээ хүмүүжүүлхэ, олониитын хэрэгтэ хабаадаха, ехэ хүн боложо, харюусалгатай замдаа гараханьха юм.

Басаганай нааданай hүүлээр бэри шэнэ гэртээ бууна. Түрэнь эндээ болохо юм. Тиихэдээ ехэ хүнгөөр аад, зохидоор үнгэргэгдэнэ. Үбгэд, хүгшэд урданайхидаал али тон дээгүүр hууна, худыи түрүү, худагын түрүү болоогшо хүнүүд нютагай суута малшад, Ажалай Геройнүүд гү, али үнинэй коммунистнууд байха юм. Тэдэнэр залуу бүлэдэ юрөөл үгэ хэлэнэ. Түрэ дээрэ уригдаhан ЗАГС-ынхид хүбүүн басаган хоёрой энэ наhанай холбоое батална.

Түрын hүүлээр залуу айл энэ гэртээ үлэнэ. Тараалай hүүлшын сайлалгые энэ бүлэ өөhэдөө хэжэ, хүн зоноо хүндэлнэ. Тиигэжэ тэдэ шэнэ гэртээ бүрин эрхэтэй боложо оробо ха юм. Энээхэн уурхайгаа жаргалтай hайханаар сахижа ойлхыень нүхэдэйнь, нютаг зонойнь бүхы ехэ оролдолго hануулжа байха болоно. Залуу хүнүүд бэе бэедээ харюусалгатай, нэгэн зон болобо ха юм.

Иигэжэ шэнэ сагай оршон байдалда урданаймнай буряад түрэнүүд шэнэ түхэл маягтай, мүнөөнэй гүнзэгы удхатай болон хубилна. Энэ ехэхэн удха шанартай хэрэгые имагтал арад зон өөhэдөө зохёоно гээшэ ааб даа. Тэдээндэ тусгаар ямаршье «рецепт» үгтэдэггүй. Тиимэhээ энэ бии боложо байгаа шэнэ ёhо заншалнуудые зүбшэн хэлсэхэ конференци ехэхэн удха шанартай.

Ж. ДОРЖИЕВ,
РСФСР-эй соёлой габьяата ажал ябуулагша, Агын округой гүйсэдкомой культурын таhагые даагша.

ПАСПОРТЫН УДХА ШАНАР ЕХЭ

Залуу хүн гээшэ паспорттай болоходоо ехэл омогорходог, хуулиин наhа хүсэжэ, ехэшүүлтэй нэгэн адли эрхэтэй болобоб гэжэ баярладаг. Энээхэн баярыень бүри ехэ, мартагдашагүй болгохын тула паспорт үгэлгые баяр баясхалангай оршон байдалда ээлжэдэнь барюулдаг нэгэ шэнэ ёhо заншал дэлгэржэ байнхай.

Энэ заншал 1957—58 онуудай үеэр манай Буряадай республикада дэлгэржэ эхилhэн юм. Энэ хэрэгые түрүүндээ гансахан лэ МООП-ой хүдэлмэришэд эрхилдэг hэн. Хуулиин наhа гүйсөөдүй залуушуулай хулиган ябадал гаргахыень болюулха гэжэ тэдэ тэмсэдэг байгаа. Байн байтараа МООП-ой энэ үүсхэлые республикымнай ниислэл хотынхид даган абажа, hүүлээрнь хүдөөгүүр тараа hэн.

Энэ шэнэ ёhо заншал Улаан-Үдымнай Железнодорожно районда түрүүн дэлгэржэ эхилээ hэн. Зарим хүтэлбэрилэгшэд сэгнэдэг, тоодоггүй, тэрэниие үнгэргэхэ тусхай газар, гэршье олдодоггүй hэн. Тиимэhээнь түрүүшын үедэ энэ хэрэгээ багахан конторонууд, улаан булангууд соогуур үнгэргэдэг байгаабди. Зүгөөр hүүлшэг тээ энэ шэнэ ёhо заншалай үнэн хэрэгтэйень, гүн удха шанарыень олониигэдэ ойлгуулаад байхадамнай партийна, советскэ эмхинүүд туhалжа эхилээ hэн.

Илангаяа манай комсомол энэ хэрэгтэмнай хамсыгаа шамажа оролсоhон юм. Тэдэнэр залуушуулдамнай паспорт шэнэ ёhоор үгыт гэжэ паспортна столнуудта ерэдэг болоо агша.

Улаан-Үдын энэ Железнодорожно районой hайн hайшаалтай хэрэгые Советскэ, Октябрьска районууд даган абажа, hүүлээрнь Загарай, Түнхэн, Сэлэнгэ, Хорёор таража эхилhэн юм. Хотынхидай дүй дүршэлдэ hураха гэжэ хүдөөhөө хүнүүд ерэдэг болобо. Тиихэдэнь «Текстильщик» гэжэ клубта энэ шэнэ ёhо заншал лажа үнгэргэхые зааха гэhэн зорилготойгоор тусхай үдэшэнүүдые хэдэг болообди. Комсомолой эдэбхитэд, паспортна столой хүдэлмэришэд, түрүү бэрхэ хүнүүд эндэ уридадаг байгаа.

Энэ үдэшэнүүдые үнгэргэхэ, эмхидхэхэ ажалые милициинхид бэедээ даажа абадаг. Тэдэ хэрэгтэй болохо документнүүдые түхеэрнэ. Харин бүхы нааданайнь талые залуушуулай эмхинүүдтэ, комсомолой организацинуудта даалгагдадаг.

Тусхай хараалагдаhан сагай хүрэжэ ерэхэдэ, зал соохи зайн гал унтаржа, зоной урда сцена дээрэ уншагша гаража, Владимир Маяковскиин Советскэ паспорт тухай шүлэг уншажа захалха юм. Энэ хүнэй ара талын ханада ехэ болгожо зураhан паспорт, зүблэлтэ гүрэнэй улаан туг. Ленин багшын бюст харагдана. Уншагшын hүүлээр гал носоогдоод, оркестр Советскэ Союзай гимн наадаха юм.

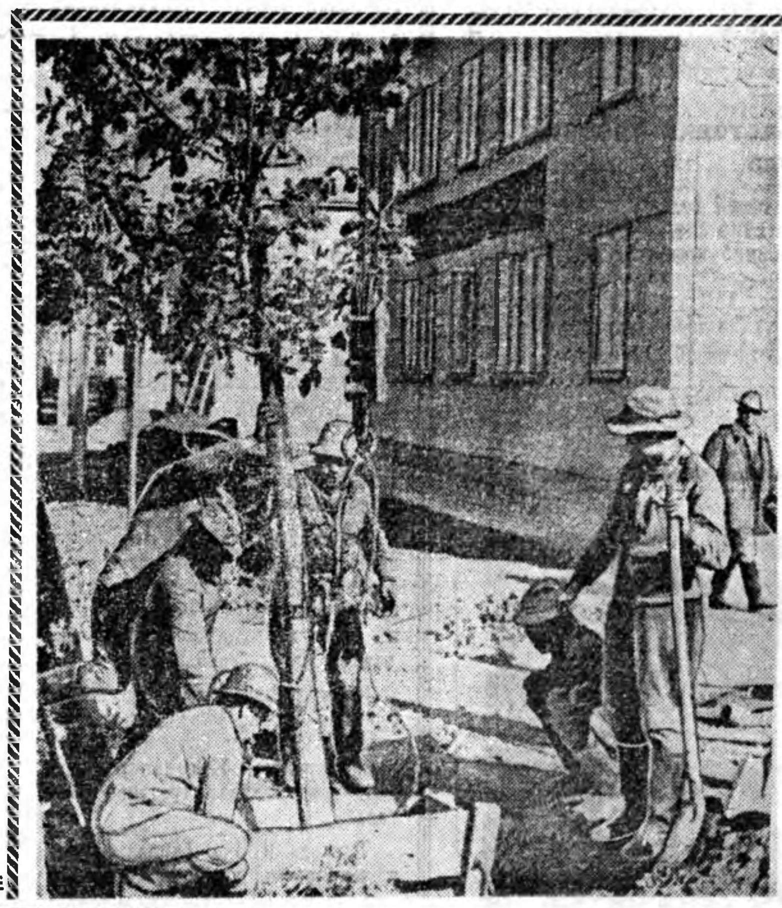
ВЛКСМ-эй райкомой секретарь урда гаража, мүнөөдэрэй паспорт үгэлтэ дээрэ хэдэй ерээд байhые мэдээсэнэ. Эдэмнай урданай революционернүүд, ажалай түрүүшүүл, наhатай коммунистнууд байдаг. Тэдэнэр сцена дээрэ гаража hууна. Үгэ хэлэгшэ совет хүнэй нангин ехэ уялга тухай элидхэлдээ тэмдэглэдэг. Энээнэй hүүлээр арбан зургаа наhатанда түрүүшын паспортнууд барюулагдана. Эдэ бүтэдэ дүүрэжэ, бүлэг пионернүүд сцена дээрэ гараад, аханарта зорюулhан амаршалгын үгэ хэлэхэ юм. Үшөө хэдэн наhажаал хүнүүд залуу үетэнэйнгөө урда өөhэдынгөө ажабайдал, Совет засагые байгуулхын түлөө тэмсэhэн түүхэhээ, мүнөө үеынгөө ажал хэрэгүүд, зорилгонууд тухайгаа хэлэжэ, хөөрэжэ үгэдэг.

Хамагай hүүлдэ паспорт абагшад наhан соогоо болоhон энэ hэлгэлтэ тухай, Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ эрхэтэн боложо, түрэл Совет гүрэнөө улам хүгжөөхэ хэрэгтэ ами бэеэ хайрлангүй тэмсэхэ байhанаа мэдүүлдэг. Тиигэжэ паспорт үгэлгэндэ сугларагшад коммунизм байгуулжа ябаhан совет залуушуулай шэн зоригто тэмсэл харуулhан кино харана.

Шэнэхэн паспорт абаhан залуу эрхэтэндэ хүдэлжэ байhан колхоз, совхоз, предприятинуудайнь, hуража байhан hургуулиин ажабайдал, хэрэг ба түрүү бэрхэ хүнүүдтэйнь бүри дүтэ танилсуулха зорилготойгоор экскурси эмхидхэгдэдэг.

Иигэжэ бии болоhон энэ шэнэ ёhо заншал манай Буряадай бүхы заха хизаарнуудаар таража, залуу хүнэй баяр баясхалангта hайндэр мэтээр үнгэргэгдэдэг боложо байнхай.

Б. РУБАН,
Буряадай АССР-эй МООП-ой паспортын таhагые даагша.

ТАШКЕНТ БАРИГДАНА

ТАШКЕНТ. Сэрэгшэдэй бариhан Сергели гэhэн город-спутнигта 1500 гэр бүлэ шэнэ байрада ороо. Улаан тугта Балтиин флодой барилгашад 38 гэр бэряа. Нэгэ гэрынь 12 байратай юм.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Сергелиин нэгэ гудамжада. Сэрэгшэд залуу дуб модоые гудамжада hуулгажа байна.

ТАСС-ай фото.

ТҮБХИНӨӨ!

ОРЛИК. Эндэхи хэлхеэ холбооной конторо уhаар дулаасуулагдадаг шэнэ байшанда орожо түбхинэбэ. Гэндэнь телефонно станци, радиоузел, хэблэлэй таhаг, сберкасса бии.

Аймагай түб тосхоной айлнууд болон эмхи зургаануудые холбодог телефон, радиогой утаhан мүнөө үедэ шэнээр татагдажа байнхай. Энэ ажал дүршэлтэй монтер Шоймпол Дубжирович Бамбалаев хэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ш. Бамбалаев.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Аха.

СОЁЛШОДОЙ hУРАЛСАЛ

ХЭРЭН. Эндэ Түнхэнэй аймагай соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй гурбан үдэрэй семинар боложо дүүрэбэ. Хүдөөгэй библиотекэнүүдые, клубуудые даагшад, Культурын байшангуудай директорнууд, хамтадаа гуша гаран хүн хабаадаба.

КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Беломестных партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдэй гүнзэгы удха шанарые ниитэ олондо ойлгуулан нэбтэрүүлхэ талаар хүдөөгэй соёлшодой зорилгонууд тухай элидхэл хэhэн байна. Совет засагай тогтоhоор табин жэлэй ойн угтамжада культурын эмхи зургаануудые бэлдэхэ тухай асуудал хэлсэгдэбэ.

Удаань соёлшод мэргэжэл мэргэжэлээрээ таhаржа, секционно хэшээлнүүдые үнгэргэhэн. Тэндэ туhатай заабари, зүбшэл, hургаал үгтэhэн, бэе бэеынгээ дүй дүршэл халан абалсалгада анхарал онсо хандуулагдаба.

Х. ХАНТАЕВ.

БАЯН ГАНЗАГА

Мүнөө үедэ Буряад оронноймнай хүбшэ хүмэгүүдээр хаа хаанагүй агнуурнин хаhа түлэг дундаа ябажа байна. Олзынгоо ганзага арьбадхаhан ангуушад хүбшэhөө буужа, тоосоогоо хээд, хүнэhэ хүшэеэ, түхсэрэлгэнүүдээ бэлдээд, агнуурингаа аянда дахинаа мордонод.

hаяшаг дүршэлтэй бэрхэ ангуушан, уран зохёолшо М. И. Жигжитов хүбшын эхинhээ 24 булгатай бууба.

Тиихэдэ буртаг шэдхэтэ Ямбуй нютагай оршонhоо коопзверпромхозой штатна ангуушан Георгий Калистратович Мясников ерэбэ. Тэрэ богонихон болзор соо 20 булга, 70 хэрмэ бэриhан байна.

Мүнөө үедэ Баргажанай коопзверпромхозой пунктда 130 булганай үнэтэ арhан тушаагдаад байна.

И. КУЗНЕЦОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ТАРЯАШАДАЙ КОНКУРС

АЛЖИР, ноябриин 23. (ТАСС). «Эрхим таряашан гэгдэхын түлөө конкурс» бүхы орон дотор соносхогдоо гэжэ Алжирай хүдөө ажахын ба аграрна реформын министерство тунхаглаа. Энэ хэмжээ ябуулгань «Газарай үрэжэл улам һайжаруулхын тула тэрээниие бүри һайнаар элдүүрилөө» гэһэн уряатайгаар үнгэргэгдэнэ.

„Ниитын ябуулга хэхэ ба жагсаалай үдэр“

ПАРИЖ, ноябриин 23. ТАСС-ай корр. Ю. Пономарев иигэжэ дамжуулба:

Экономикын элдэб һалбаринуудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй, гүрэнэй секторэй алба хаагшадай демонстрацинууд, митингнүүд, сат зуурын забастовконууд мүнөө бүхы Франци дотор боложо байна. Орон доторхи профсоюзна хоёр ехэ нэгэдэлэй—Ажалай бүгэдэ ниитын конференциин, Францийн ажалшадай демократическа конфедерациин уряагаар Францийн хүдэлмэришэд «Ниитын ябуулга хэхэ ба жагсаалай үдэр» үнгэргэжэ байна.

«Энэ үдэр экономикын бүхы һалбаринуудта ажаллагшад өөһэдынгөө гол эрилтэнүүдые хангуулха—тусхайлан хэлэбэл, салин хүлһэ нэмээхэ, пенси ба тэдхэмжэ ехэ болгохо, хүдэлмэриин үдэр хорооходо, ажаллаха арга боломжо һайжаруулха, профсоюзай сүлөө сахиха гол эрилтэнүүдые правительствын, үйлэдбэриин эзэдэй зүгһөө хангаха эрилтэ табина» гэжэ ВКТ-тэй, ФДКТ-гэй хамтын мэдүүлтэ дотор хэлэгдэнэ.

Сат зуурын забастовконууд Руанай, Парижай, Сент-Этьеннэй, Бордогой, Страсбургын, Тулузын, Лионой ба Марселиин... промышленна предприятинуудта болобо. Францийн ажалшадай тэмсэлэй үдэртэ хабаадаагүй нэгэшье город орон дотор үнэндөө байхагүй.

Мүнөөдэрэй буһалтаан жагсаалнууд профсоюзна элдэб нэгэдэлнүүдтэ хабаатай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай тон эмхидэлтэй, һанал нэгэтэй байһаараа онсо илтараа.

Лаосой патриодуудай сохилтонууд

ХАНОЙ, ноябриин 23. (ТАСС). Ороной сүлөөлэгдэһэн районуудта эсэргүү Лаосой баруунай талын октябрьда хэһэн добтолхы ябуулгые Лаосой патриодуудай зэбсэгтэ хүсэнүүд таһалдуулаа. ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор, эндэ болоһон байлдаануудай үедэ дайсанай 500 гаран солдат ба офицернууд үгы хэгдэһэн, мүн 2 самолёт унагаагдаһан байна.

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Куангбинь провинциин Дай Фонг гэжэ хүдөө ажахын кооперативта барайгар хуряажа байна.
ВИА—ТАСС-ай фото.

Хэлхеэ холбооной миссиин буруушаалга

ХАНОЙ, ноябриин 23. (ТАСС). Вьетнамай Арадай армиин дээдэ командованиин хэлхеэ холбооной мисси Урда Вьетнамдахи американска сэрэгүүдэй хорото муухай аашануудые буруушааһан бэшэг Вьетнамда ажаглалга ба хиналта хэхэ уласхоорондын комиссида эльгээгээ.

ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор, тэрэ буруушаалгын бэшэг доторнь иигэжэ хэлэгдэнэ: ноябриин 15-да Куангнам провинциин Камхуонг тосхониие ехээр бомбодоһоной һүүлээр американска солдадууд тэрээн худар добтолон ороод, 14 хүниие алаһан байна. Тэдэнэй олонхинь үбгэд, хүгшэд ба үхибүүд болоно. Нэгэ үбгэниие модондо үлгөөд буудажа алаа, ондоо үбгэниие амидыгаар галдаа.

Сентябриин 21, 23-да американска алууршад «коммунис митинг» эмхидхэлсэһэндэ һэжэглэн 17 хүниие, тэрэ тоодо нэгэ эхэнэрые буудажа алаһан байха юм. Американецууд сентябриин 13-да Дьенфук, Дьенван гэжэ тосхонуудтахи хэдэн зуугаад гэрнүүдые напалм бомбоор шатаагаад, тэндэхи эгээлэй 50 хүниие (тэрэ тоодо 30 үбгэд ба үхибүүдые) буудажа алаһан байна.

Урда Вьетнамдахи американска сэрэгүүдэй зэрлиг бүдүүлиг ябуулгануудай шэнэ баримтанууд уласхоорондын бузар хэрэг мүн.

Хорото ааша

ПХЕНЬЯН, ноябриин 23. (ТАСС). Американска сэрэгүүдэй зүгһөө Корейн Арадай-Демократическа Республикада эсэргүү хорото аашануудай дахинаа гаргагдаһан тухай ЦТАК агентство мэдээсэбэ. Ноябриин 22-ой үглөөгүүр американска сэрэгэй 3 корабль хойто широтагай 38 градус 42 минута, зүүн долготагай 128 градус 26 минута координадуудтай зүүн эрье шадар КНДР-эй харьяата уһа руу добтолон ороһон байна. Тэдэ корабльнууд эрье тээшэ хэдэн арбаад дахяа ехэ буугаар буудаа. Хойто Корейн зүгһөө харюугай хэмжээнэй абтаһанай һүүлээр американска корабльнууд урда зүг руу арилһан байна.

Гадаадын хэблэлэй шэнжэлэл

Гадаадын хэблэл Вьетнамдахи дайнай ябуулгые, Баруун Германидахи правительственна зүришэлдөөн ба политическэ байдалые, Испаниин «конституцида хабаатай реформын» проектые шэнжэлнэ.

США-гай подразделенинүүд Урда Вьетнамай хэдэ хэдэн районуудта хүндэ гэмтэл хоролтодо орожо байнхай гэжэ американска газетэнүүд тэмдэглэнэ. «Урда тээньшье шанга байһан ДРВ-гэй агаарһаа хамгаалгын хүсэнэй улам бэхижүүлэгдэжэ байһан тухайда «Нью-Йорк Дейли Ньюс» газетын Сайгондохи корреспондент мэдээсэбэ.

Баруун Германида фашис шэнэ аашануудай гаргагдаха аюулай тохёолдожо байһан тухай олохон газетэнүүд бэшэнэ. «Чикаго дейли ньюсшье» Баварида болоһон һунгалтын үрэ дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, «Баруун Германи дээгүүр бөөгнэрһэн үүлэн үлэ мэдэг зузаараа гэһэн тобшолол хэнэ».

Правительственна шэнэ бүлэглэл бии болгохо тухай Бонндо хэгдэжэ байгаа хэлсээнүүд тухай Баруун Германиин газетэнүүд гол түлэб бэшэнэ. «Ди Вельт» газетын бэшэһэнэй ёһоор, социал-демократуд сүлөөтэ демократическа партитай хэлсээнүүдые хэхэдээ, правительственна бүлэглэл хэнтэй, хэзээ байгуулха тухай үшөө тодорхойлоогүй байна.

Американска буржуазна газетэнүүд «Испаниин конституци хубилган шэнэдхэхэ» асуудалаар шуугиа татаха зуураа, тэрээниие демократическа шэглэлтэй алхам гэжэ харуулха һэдэлгэ гаргана. Энээнтэй дашарамдуулан, тэндэхи газетэнүүд Франкогой хуули засатые һайнаар харуулха һанаатай. «Испанидахи зайр мульһэн хүдэлжэ эхилээ» гэжэ «Нью-Йорк Таймс» мэдүүлнэ. Гэбэшье, хараалагдаһан хубилалтанууд «ёһын тэдыдэ хэгдэхэ», «Франкогой диктатурын ёһо гурим Испанида үлэхэ» гэжэ тэрэ газетэ мэдэрхэ баатай болоо. Хэдэ хэдэн шэнжэлэгшэд Испанидахи реформонуудые НАТО-до, «юрэнхы дэлгүүртэ» ороха гэһэн Франкогой хүсэл эрмэлзэлтэтэйнь холуур тойруулан холбоно. Эндэхи дотоодын политическэ ябуулганууд Франкогой ёһо гуримай улам бэрхэтэй байдалда орожо байһантайнь холбоотой гэжэ бусад газетэнүүд тэмдэглэнэ. Франко орон доторхи «байдалай улам тогтууригүй болоһонтой» дашарамдуулан нимэ ябуулга хээ гэжэ Англиин «Гардиан» тэмдэглэнэ. Энэ реформонь ёһо гуримые зөөлэрүүлхэгүй байна гэжэ Лондоной «Таймс» мүн лэ мэдэрнэ. Политическэ партинууд хоригдоһоор, хэблэл шанга хиналта доро байһаар.

Англи Урда Родези хоёрой хоорондын харилсаае «Дейли экспресс» ба Англиин бусад зарим газетэнүүд шэнжэлхэдээ, энэ асуудалаар шиидхэбэри гаргаагые премьер-министр Вильсон шадаал һаа унжагайруулха гэжэ оролдоно гэжэ тэмдэглэнэ.

США-гай президентын алуулһаар гурбан жэл болоһонтой дашарамдуулан, Кеннедиин алатдаһантай холбоотой олон статья ба фотозурагууд гадаадын хэблэлдэ тунхаглагдаа. «Кеннедиин алуулһанһаа хойшо гурбан жэл үнгэрбэ. Тэрээниие Освальд гансааран алаагүй ха гэһэн һэжэглэл мүнөө бури ехэ боложо байнхай» гэжэ Францийн «Орор» бэшэнэ. Энээн тушаа «Юманите» газетын бэшэһэнэй ёһоор, Америкын улад зон Кеннедиие нэгэ хүн алаа гэһэн баримтада этигэхэеэ болижо байнхай.

(ТАСС).

Партизануудай үдэр бүриин хэрэгүүд

ХАНОЙ, ноябриин 23. (ТАСС). Освобождение агентствын мэдээсэлнүүдһээ үндэһэлэн, Вьетнамай информационно агентство хадаа Урда Вьетнамай бүхы газар дээрэ энэ оной октябриин 2-дохи хахадһаа ноябриин эхин хүрэтэр болоһон партизан дайн тухай мэдээнүүдые толилоо.

Жэшээлхэдэ, Куангчи городой кинотеатр руу партизанууд гранатануудые хаяа. Тэндэнь туһамаршадай армиин сэрэгэй алба хэгшэдтэ фильм харуулагдажа байгаа. Энэ добтолгоһоо уламжалан, 22 солдат, офицер алуулһан, 50 хүн шархатаһан байна.

Биньтхаун, Бьенхоа провинцинуудай түмэр болон шоссейнэ харгынууд дээрэ минёрнуудай зоримгой ябуулгануудые хэһэнһээ уламжалан, минэнүүд дээрэ 22 американ солдат тэһэрээ, хоёр локомотив гэмтээгдээ, сэрэгэй ашаа тээһэн арбан вагон усадхагдаа.

Зядинь болон Бьенхоа провинцинуудта сүлөөлэгдэһэн тосхонуудта эсэргүү ябуулгануудые туһамаршадай сэрэгүүдэй зүгһөө хэхэ гэһэн хэдэ хэдэн һэдэлгэнүүдые таһалдуулаа, тиихэдээ 70 гаран солдат болон офицерые хүлһөөнь буулгаһан байна.

Дайн сэрэгтэ эсэргүү забастовко хэһэнэй түлөө хэһээнэ

ТОКИО, ноябриин 23. (ТАСС). Дайн сэрэгтэ, тусхайлбал, Вьетнамда Американ хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, октябриин 21-дэ үнгэргэгдэһэн ажалшадай забастовкодо эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө Японой гүрэнэй мэдэлэй түмэр замай 500 гаран хүдэлмэришэд ба алба хаагшад элдэб янзаар хэһээгдээ.

Гүрэнэй мэдэлэй түмэр замуудай захиргаан 50 гаран хүдэлмэришэниие нэгэ жэл хүрэтэр болзортойгоор ажалһаань зайсуулан гаргаа, 110 түмэр замшадай салин хүлһэ доошолуулаа, 300 хүндэ бусад элдэб зэмэ тохоо.

Дурсагдаһан забастовко Японой Профсоюзуудай Генеральна Советэй уряагаар үнгэргэгдэһэн байна.

Булган сагаан хүнжэл доро
Бууян дуурана дайдамнай.
Бурзан сагаан шэлбэһэд
Бугын эбэр һануулна.

Наранай һулахан элшэ
Наадана хадалан дээгүүр.
Мүнгэн саһан яларжа,
Мүшэтэнэ тала хээгүүр.

Уужам голоор хатарна
Ухаа тооһон жабар.
Санаар үхибүүд халтирна:
Шортоош, хүйтэн жабар!

Булганай мүр мүшхэһэн
Бушуу мэргэн ангуушан
Үдхэн хүбшын саһые
Үдэр дүүрэн махана.

Талын сэлгеэ дэлюундэ —
Тракторай хонгёо дуун
Сэл ногоон һүри үбһэ
Сэлеэн тээшэ угзарна.

Ерэхэ жэлэй ургасые
Ехээр абаха гэлсээ ха:
Хохир шэбхэ зөөһэн
Колхозникууд хүхюутэй.

Булган сагаан хүнжэл доро
Бууян дуурана дайдамнай.
Булган хабараа хүлеэнэ
Буряад сэнхир дайдамнай.

А. ЧУПРИКОВОЙ фотоэтюд.

Журналистын дэбтэрһээ

ТҮРЭЛ НЮТАГ, тэрэнэй хүнүүд

1. „Төөдэйшни... токарь юм...“

ТРАМВАЙН вагонууд хүнхинэһөөр ханхинаһаар Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй соцгородок хүрэжэ ерэбэ. Үргэн үйлсэнүүд, олон дабхар гэрнүүд... Социалис городок гэжэ миин нэрлэгдээгүй ха юм даа. Теэд гушаал жэлэй эхиндэ эдэ гэрнүүдэй эзэлһэн газарта ой модоной шууяжа байһаниие манай ахамад үеынхид һайн мэдэхэ. Өөрынгөө гараар Буряад оронойнгоо түрүүшын мантан томо завод—ПВЗ барилсаһаншье хүнүүд үсөөн бэшэ.

Мүнөө гушаад онуудай эхиие ганса хаа-яа үлэһэн бараагай түхэлтэй модон гэрнүүд һануулна: Гэбэшье үдэрнүүдэй ошохо бүри модон гэрнүүдэй байрада кранууд бии боложо, барилгын хүгжэм зэдэлхэ... «Нэгэл нимэ гэрые аша гушанарайнгаа хараха, үзэхын тула түүхэдэ орхёо хада...» гэһэн бодол заримдаа түрэдэг.

Хоёр дабхар модон гэр. Үйлсэ руу хараһан гурбан подъезднүүдэйнь нэгэн дээрэ «№ 100» гэһэн бэшэгтэй хабтагай хадагданхай. Энэ гэрэй олон эзэдэй дунда 1936 ондо дундуур наһатай буряад эхэнэр бии болоо һэн. Удангүй хүхюун абари зантай, дуутай шуутай эхэнэрые хүршэнэрынь...

— Манай Лыгбэр,— гэлдэжэ эхилбэ. Иигэжэ Лыгбэр Дунзыновна паровоз-вагон заһабарилдаг заводой «богоһо» алхан, хүдэлмэришэн ангиин жагсаалда орои бэлэй...

— ПВЗ-дэ орохынгоо урда тээ спиртзаводто саарһа няагшаар ажаллаад үзоо һэм,— гэжэ Лыгбэр Дунзыновна хөөрэнэ. — Теэд городто ажаһуудаг, хүдэлмэрилдэг болоошье һаа, һанаамни дутуу ябаа һэн. Одоо ёһотойл хүдэлмэришэн болоо һаа гэжэ доторoo бодохош.

Тэрэ сагта хүдөөһөө ерэһэн эхэнэрэй заводто орохонь гайхамаар ушар һэн даа. «Үгы, энэ Лыгбэрнай түмэр-түдэгэ дархалдаг болонхой гэһэн һураг суу бии, ээ даа, эхэнэр хүн аад лэ эрэ бороын ажалда хамааралсахадаа яана гээшэб...» гэжэ тэрэнэй нютагаархинай, Мухар-Шэбэрэй суулгынхидай дунда хэлсээшэншье бии һэн даа. Харин заводто хүдэлмэрилхэ хүсэлэн тухайгаа Лыгбэрэй мэдүүлхэдэ, кадрнуудай таһагта хэншье гайхаагүй. Таһагые даагша буурал толгойтой ород хүн урдаһаань хаража энеэбхилбэ:

—Зүб шиидэбэт. Манда буряад хүдэлмэришэд, илангаяа буряад эхэнэр хүдэлмэришэд ехэл хэрэгтэй.

Мүн хамта ажалладаг ород хүнүүдтэ хандажа, «буряад эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй тэгшэ эрхэтэй болоһоноо иигэжэ өөһэдөө эдлэжэ байна» гэжэ тэрэнэй хэлэһэниень Лыгбэр Дунзыновна мүнөөшье мартадаггүй.

Наһатайшагшье һаа Лыгбэр токариин һурагша болохоһоо арсабагүй. Теэд ардаг моринһоо айдаггүй эхэнэр түрүүшын үдэр оньһото станогой урда зогсоходоо, бахардан алдаа бэлэй.

Зургаан һара нэгэ үдэр шэнти үнгэрбэ. Зургаа һарада тэрэ дүршэл шадабариин бүхы оньһонуудые шудалжа, бэеэ даажа ажал хэхэ дээдэ эрхэдэ хүртэһэн байгаа.

Тиихэдэ ПВЗ-дэ буряад эхэнэр хүдэлмэришэд үсөөн һэн.

Һүрөөтэ 1941 он хүрэжэ ерэбэ. Эсэгэ оронoo хамгаалгын Агуу ехэ дайнай түрүүшын үдэрһөө эхилээд, ПВЗ-гэй олон хүдэлмэришэд фронтдо мордобо. Үшөө наһаа хүсөөгүй үхибүүд, эхэнэрнүүд эсэгэнэрээ, аханараа һэлгэжэ, станогуудта зогсобо. Тэрэ хэсүү сагта Лыгбэр Дунзыновнагай дүй дүршэл, жэшээ хэды хүнүүдтэ туһа хүргөө гээшэб!

Механическа цех—хүндэ цехүүдэй нэгэн һэн. Лыгбэр Дунзыновна эндэ хүдэлмэрилдэг байгаа. Эрэшүүлһээ нэгэшье гээгдэнгүй (тус цехэй хүдэлмэришэд сэрэгтэ татагдахагүй һэн), нэгэшье эсээб гэнгүй, заримдаа сүүдхэ сүүдхээр гэртээ ошонгүй хүдэлмэрилхэ.... Буряад эхэнэрэй баатарлиг ажалые цехэй начальник Ниценко бусадта жэшээ болгогшо бэлэй.

Лыгбэр Дунзыновна тиихэдэ нойргүй сагые һанан, һанан аалияр хөөрэнэ:

— Фронтын захил дүүргэгшэ һэмди. Тэрэ сагта энээнһээ харюусалгатай захил маанадта байгаагүй. Хэдышье хэсүү үе һэм даа: үдэр бүхэндэ фронтһоо хэн нэгэмнай гашуудалта мэдээ абаха... Теэд станогууднай зогсоошогүй һэн...

Лыгбэр Дунзыновна паровоз-вагон заһабарилдаг заводто тэбхэр арбан жэл соо хүдэлмэрилөө. Бэеынгээ муудахада, түрэл Суулгадаа— Калининай нэрэмжэтэ колхоздо бусаа һэн.

Амаралтада гараха эрхэтэйшье һаа, хүдэлмэридэ дадашаһан хүлэр гарнуудайнгаа юумэ хэгүй байжа шадахагүй һэн тула Лыгбэр Дунзыновна колхоздоо тогоошон болоно. Үбһэндэ ябахадаа хажуур дабтагша балтаараа хүнүүдэй «хон-хан, хон-хан» гүүлхэдэ цех соохи түмэрэй ханхинаанай абяа сээжэдээ оруулжа, ямар нэгэн гоё хүгжэм дуулаһандал шагнаархаад байшаһанаа өөрөөшье мэдэгшэгүй һэн.

Түрэл колхозойнтоо совхозшье болоходо хүдэлмэришэ эхэнэр ажаллажал ябаа. Тиигэ тиигэһөөр 1964 он хүрэжэ ерэбэ. Одоо жаран дүрбэн ондо Лыгбэр Дунзыновна пенсидэ гараһан байна.

....Бидэнэр шэнэ гэрэй ехэ таһалга соо һуунабди. Лыгбэр Дунзыновна үдхэн һүөөр һүлэһэн ногоон сайгаа яаралгүйгөөр аягална. Газаа октябриин 9-шье һаань, наран зунайхидал халуунаар шаража, бороогой ороһоё байһандал бүгшэм халуун. Нээлгээтэй сонхоор Зэдын аймагай түб—Петропавловка тосхоной стадион тээһээ дуунай аялта, хүгжэмэй абяан соностоно. Аймагай ажалшад баяр баясхалантайгаар һайндэрөө тэмдэглэнэ.

—...Басага, хүрьгэнөө дахажа ниишэ ерэнхэйб,—гэжэ Лыгбэр Дунзыновна энеэбхилнэ.— Гэр соогуураа һалирнаб даа. Ашанараа харанаб. Хүрьгэмни—нэрэ солонь Владимир Шарапов— мелиоратор юм. Нэгэ газартаа удаан байдаггүй ажалтай. Мүнөө жэлдэ эндэ, хойто жэлдэ ондоо тээшэ намаг налхи хатаахаяа ябашаха... Ашанарыемни хэн хараxaб?

Хажуугаарни заахан басаган тэмтэрэн ябана. Басагахан һургуулида ябаха болоходоо «төөдэймни үшөө хаанта засагай үедэ түрэһэн юм гү?» гэжэ ехэл гайхаха байна. Тиихэдэ Владимир абань гү, али Надежда эхэнь:

— Төөдэйшни тиихэдэ түрэхэһөө байха, токарь мэргэжэлтэй ябаһан, Буряадайнгаа мантан томо заводуудай нэгэндэ хүдэлмэрилһэн алдартай хүн лэ,—гэжэ бүришье гайхуулха байха.

Зэдын аймаг.
Петропавловка тосхон.

2. Далайда ошолго

— БРАТСКА далай хараа һэн гүт? Үгы һаа, манай Оһодо ерыт. —гэжэ Эрхүүгэй областиин Боохоной аймагай хүнэй уряа хада, бү гайхаарайт. Братска далай Оһодо хүрөө бшуу. Мүнөө Эрхүүһээ автобусто һуухын орондо, пристань ошожо, «Ракетэдэ» билет абадаг болонхой. Автобусоор хахад үдэр ябажа шалахын орондо (харгын хэдышье һайн хада), хэдэхэн час соо заха үзүүргүйгөөр миралзаһан далайн нюруу дээгүүр харбагдаһан һомондол ниидэхэш...

Би түрэл нютагтам шэнэ далайн хүрэһэниие унинэй мэдэһэншье һаа, тэрээнтэй уулзаха болзорой ерэхэдэ гэнтэ сээжэдээ багтахаа болижо түшэгэнэһэн зүрхөө даража ядан байгаа бэлэйб. Үгы, би далайда «Ракетээр» ошоогүйб. Минии лэ мотоциклда һуужа, тэрэнэй эрьедэ хүрөө һэм.

Оһоһоо таба-зургаан модо тухай саашалаад ябахадамнай, огторгой газар хоёрой хоорондо һэлмын эридэл нарин юумэ бии боложо, ялас гэбэ.

—Харыш, далай,— гэжэ хуушанаймни нүхэр, урдань Оһын сельсэ Советэй түрүүлэгшэ ябаһан, мүнөө пенсионер Александр Николаевич Помазков мотоциклаа байлтаба.— Харыш, далай эхилбэ...

Харгымнай баруун тээшээ дабаан өөдэ эрьебэ. Урдань сахи Наймагууд руу, саашаа буряадай элитэ эрдэмтэ Михаил Николаевич Хангаловай удаан саг соо багшалһан нютаг Бэлшэр руу ошогшо һэн. Хэдэн жэл урда редакциһаа нишэ оло дахин ябагша бэлэйб. Теэд мүнөө хуушан Бэлшэр үгы болоо гэжэ һанахадаа досоомни юундэшьеб уйлхарай үүлэн бөөгнэржэ эхилнэ.

Далай... Буряадуудай үльгэр түүхэдэ ямаршье далай байха даа: харашье, шарашье, сагаан, улааншье... Теэд хэдэн зуугаад жэлэй урда тээ манай үг гарбал табигшадай Байгалһаа саашаа гараһаниинь шье үсөөн һэн бэзэ.

Александр Николаевич мотоциклайнгаа урда моөрые уһа руу оруулаа гэмээр зогсооно. Далай... Хайшаашье хара уһан нюруу... Далай даа... Теэд үшөөл үнэншэгүй. Али хабар эрьеһээ халиһан Оһымнай уһан гү гэмээр. Уһа руу орошоһон харгын далангууд... Тээ тэрээхэн, зуугаад метрэй зайда, уһан сооһоо хашаагай орой бултайна. Хэнэй зэмээр зоогдоогүй үлэшэһэн юм? Үшөөһэнэй, һөөг бургааһанай оройнууд долгиндо эльбүүлэн, эрье тээшээ найганал.

Харин Оһын хэдышье халяабол, моторно лодконууд эндэмнай үгыгшэ бэлэй. Сахали шубууд Оһые хэрэгсээдэг һэн гү? Мүнөө сахали шубууд ниидэхэ мүртөө даляараа далайн нюруу шүүрээд, огторгойдо сахилгаан мэтэ дэгдэнэд. Тээ тэрэ пароход хойноо үбһэн ашаатай үлхэмэл харагдаагүй томо онгосонуудтал түхэлтэй юумэнүүдые шэрэн-шэрэн уухилна.

— Хараа гүш, далаймнай мандаа аша туһаяа хүргэжэ эхилээ, —гэжэ нүхэрни хэлэнэ. Хожомынь далайн аша туһа тухай олон хүнүүдэй омогорхон хөөрэхые дуулаа һэм.

— Братска далай ерэжэ, загаһаар баяжабабди...

Урдань эндэ хэн загаһа бариша һэм? Мүнөө загаһашадай бригаданууд хүдэлмэрилнэ. Үбэлдөө загаһа мүльһэн дороһоо баридаг тусхай бригаданууд бии.

— Далай ерэжэ, ган гасуурһаа айхала болибобди... Иигэжэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, таряашад хэлэнэ.

— Эрье дээрэ зогсоноб. һалхигүй. Долгин аалияр хүл доромни зөмгөөл асаржа шэдэнэ, хайр шулуу мухарюулна. Эрье дээрэхэнэ хаташаһан бургааһанай дунда нэгэ хара юумэ обёоржорхибоб. Һайнаар харан гэхэдэмни, хуушанай буряадуудай хуураһан тарян пюдэлэг бүлүүр хэбтэбэ. Тухайлхада, энэ заал һаа зуугаад жэлтэй болоһон хаш. Хэдэн үеын хүнүүдые тэжээһэн, хэды үнэтэй зоори байһанаа үшөө хахараагүй бүтэншье хадаа һүүлшынгээ зээнэй нүүхэдэ үнинэй хэрэгтүй болложо, хана халагаар мухарижа ябаһанаа хаягдашаһан юумэ гээшэб? Би тэрэниие хайрланагүйб. Харин тэрэниие харахадаа, гайхамшагта үе сагайнгаа гүн гүнзэгы улха тухай бодолгото болоноб.

Уһаарнь нюураа сэлмээнэб. Намар байбашье, уһаниинь аргагүй дулаан.

— Ябахамнай гү?—гэжэ Помазков нүхэрни мүр дээрэмни гараа табина,—Ангарск городой ажалшадта ошоё... Минии ойлгоогүйе мэдэжэ нэмэнэ:

— Тэрэ тохойн саанахана Ангарск городһоо амаралтада ерэгшэд палаткануудые табинхай. Хорёод палатканууд бии хэбэртэй... Городок болонхой... Зун ерээ хадаа энэ эрьеые Хара далайн эрьетэй сасуулжа болохо һэнш,—гэжэ миһэлзэбэ.

«Дахин уулзатараа баяртай», —гэжэ уһа руу арба сагаа шэдээб...

К. ИЛЬИН.

Эрхүүгэй областиин
Оһо тосхон.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Бэлэдхэлыень үбэл шалгана» гэһэн «Правда» газетын шэнжэлэл. Шэнэ ёһо заншал тухай асуудал хэлсэхэ научно-практическа конференциһээ мэдээсэл; ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Луговодуудай заочно һургуули. Түрүүшын хэшээл» гэһэн гаршаг доро материалнууд; «Буряадай гайхал» гэһэн А. Бальбуровай статья; «Хүн бүхэн сэрэгшэ болог лэ!» гэһэн Ф. Будажабайн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Катюшануудай мүндэлһэн үдэр» гэһэн АПН-эй материал; хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Эртэ урдын оронoй залуу наһан» гэһэн Ш. Чимитдоржиевай корреспонденци; аймагай газетэнүүдэй материал; АПН-эй материал.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бүрхэгшэг байха, зарим газарта саһан ороxo. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 10—15, бэшэ нютагуудта 5—10 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 12—14, үдэртөө 8—10 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Ноябриин 26—27-ной үдэрнүүдтэ республика доторнай бүрхэгшэг байха, зарим газарта саһан бударха. Байгал шадар һүниндөө 11—16, үдэртөө 2—7, хойто аймагуудта 24—29, үдэртөө 13—18, бэшэ нютагуудта—һүниндөө 19—21, үдэртөө 8—13 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора — 38-42, зам. редактора — 35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации — 34-05 и перевод — 24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02095. Зак. № 1147.